Jules Renard

MORCOVEAȚĂ

EDITURA ION CREANGĂ

PĂDUCHII

De îndată ce Felix şi Morcoveaţă vin acasă de la Internat, doamna Lepic îi pune să se spele pe picioare. E o măsură binevenită, căci acolo, în trei luni de zile, nu s-au spălat nici măcar o singură dată. Dealtfel, nici un articol din prospect nu prevede asta.

— Negre mai trebuie să-ţi fie labele, Morcoveaţă, săracu' de tine! spune doamna Lepic.

A ghicit întocmai. Morcoveaţă e întotdeauna mai murdar pe picioare decît Felix. De ce oare? Doar trăiesc amîndoi alături şi duc aceeaşi viaţă, sub acelaşi acoperămînt. Firește, după trei luni, nici picioarele lui Felix nu pot să fie prea albe, dar Morcoveaţă, după cum singur spune, aproape că nu şi le mai recunoaşte. Ruşinat, şi le cufundă în apă cu dibăcia unui scamator. Nici nu-l vezi cum îşi scoate ciorapii şi cum îşi vîră picioarele alături de-ale lui Felix, care şi le lăfăie pe tot fundul hîrdăului; un strat de jeg se lăţeşte, fără zăbavă, ca o rufă, peste cele două perechi de labe scîrboase.

Potrivit obiceiului său, domnul Lepic se plimbă de la o fereastră la alta. Recitește certificatele trimestriale ale băieţilor şi mai ales însemnările scrise chiar de mîna domnului director. Despre Felix: „Zăpăcit, dar inteligent. Va ajunge departe".

Şi despre Morcoveaţă:

„Cînd vrea, se distinge, dar nu vrea întotdeauna".

Gîndul că Morcoveaţă se poate distinge îi înveseleşte pe toţi. În acest timp, cu mîinile aşezate cruciş pe genunchi, el îşi moaie picioarele, topindu-se de plăcere. Se simte privit. Ai săi îl găsesc parcă şi mai slut sub chica roşcovană, cu laţele crescute peste măsură. Domnul Lepic, potrivnic dovezilor zgomotoase de dragoste, îşi arată bucuria de a-l revedea, necăjindu-l. Cînd pleacă de acasă, îi trage un bobîrnac

peste ureche. Cînd vine acasă, îl împunge cu cotul, şi Morcoveaţă rîde din toată inima.

Într-un tîrziu, domnul Lepic îi trece mîna prin laţe, pocnind din unghii, ca şi cum ar vrea să-i omoare păduchii. E gluma lui favorită.

Or, de la bun început, a şi omorît unul.

— Oho! face el. Cum ţi l-am găbjit, nu mi-a scăpat!

Şi în timp ce se şterge niţel cam îngreţoşat de coama lui Morcoveaţă, doamna Lepic ridică braţele spre cer:

— Nici că se putea! se tînguie ea, copleşită. Dumnezeule mare! Halal să ne fie! Ernestina, dă fuga după un lighean. Acum, fetiţo, ai şi tu treabă.

Ernestina aduce un lighean, un pieptene des, nişte oţet într-o farfurioară şi vînătoarea începe.

— Piaptănă-mă întîi pe mine! urlă Felix. Sînt sigur că mi-a dat şi mie.

Se rîcîie furios cu unghiile prin cap şi cere o găleată de apă, ca să-i înece pe toţi.

— Potoleşte-te, Felix, spune Ernestina, căreia îi place să se sacrifice pentru ceilalţi, n-o să te doară deloc.

Îi pune un şervet pe după gît şi apoi dă dovadă de o îndemînare şi o răbdare de mamă. Cu o mînă îi desparte părul de la rădăcină, cu cealaltă ţine, grijulie, pieptenele şi-l caută în cap fără să strîmbe din nas şi fără teamă că s-ar putea alege şi ea cu niscaiva chiriaşi.

— Încă unul! îi dă Ernestina de ştire din cînd în cînd, şi de fiece dată Felix tropăie cu picioarele în hîrdău, scuturînd pumnul spre Morcoveaţă, care tace şi aşteaptă să-i vină şi lui rîndul.

— Tu eşti gata, Felix, spune Ernestina, n-aveai decît vreo şapte, opt, numără-i. O să-i numărăm şi pe-ai lui Morcoveaţă.

Morcoveaţă îl întrece însă de la prima pieptănătură. Ernestina îşi închipuie că a dat de cuib şi, cînd colo, a cules doar cîţiva, la întîmplare, căci sînt puzderie.

Toţi fac roată în jurul lui Morcoveaţă. Ernestina îşi vede cu sîrg de treabă. Domnul Lepic stă cu mîinile la spate şi e numai ochi, ca şi cum ar fi un străin curios.

— Vai, vai! Ar trebui o lopată şi-o greblă! se văicăreşte fata.

Felix, ghemuit pe vine, mişcă ligheanul şi adună laolaltă păduchii, care pică-n

apă, albi de mătreață. Îi vezi bine cum își frămîntă picioruşele scurte cît un căpețel de geană. Se leagănă pe apa din lighean şi mor la iuțeală, din pricina oțetului.

Doamna Lepic:

Zău, Morcoveață, cin' să te mai priceapă? Te-ai făcut mare, eşti om în toată firea, ar trebui să-ți fie ruşine. Hai, picioarele mai treacă-meargă; poate că abia aici, acasă, ajungi să ți le vezi. Păduchii însă te mănîncă şi tu nu ceri nici sfatul profesorilor, nici ajutorul alor tăi. Spune, rogu-te, ce plăcere simți să te laşi pradă lighioanelor astea? Tot capul ți-e numai sînge.

Morcoveață:

Asta-i din pricina pieptenului, mă zgîrie.

Doamna Lepic:

Aha, pieptănul e de vină? Va să zică aşa mulțumeşti tu surioarei tale? L-auzi, Ernestino? Domnul ăsta delicat nu-i mulțumit de tine. Ascultă ce-ți spun eu, fetițo, dă-l încolo pe mucenicul ăsta îndărătnic, lasă-l cu păduchii lui.

Ernestina:

Gata pentru azi, mămico. N-am scos decît grosul. Mîine dau din nou iama în ei. Acuma ştiu că o să trebuiască să mă parfumez, nu glumă.

Doamna Lepic:

Şi tu, Morcoveață, ia ligheanul şi pune-l pe zidul grădinii. Să-l vadă tot satul, ca să-ți crape obrazul de ruşine.

Morcoveață ia ligheanul şi iese pe uşă; după ce-l pune la soare, se aşază şi el de strajă, alături.

Bătrîna Marie Nanette e cea dintîi care se apropie. De cîte ori îl întîlneşte pe Morcoveață, se opreşte în loc, îl iscodeşte cu ochişorii ei răutăcioşi şi miopi, clătinînd din scufia-i neagră, şi pare să ghicească multe.

— Asta ce-i, întreabă ea?

Morcoveață nu răspunde. Bătrîna se apleacă peste lighean.

— Linte să fie? Zău dacă mai văd. Fecioru-meu, Pierre, ar trebui să-mi cumpere nişte ochelari.

Şi-şi vîră degetul, de parcă ar vrea să guste. Hotărît lucru, nu se dumireşte defel.

— Şi tu ce tot păzeşti pe-aici, îmbufnat şi cu ochii bleojdiți? Pun prinsoare că te-au ocărît şi-ai luat una după ceafă. Ascultă, nu ți-s bunică, dar gîndesc şi eu cu capul ăsta al meu şi-ți plîng de milă, sărăcuțul de tine, că-mi închipui că pătimeşti destule din pricina lor.

Morcoveață trage cu coada ochiului în jur, vede că maică-sa nu poate să-l audă şi-i spune răstit bătrînei Marie Nanette:

— Ei şi? Ce-ți pasă? Vezi-ți de-ale matale şi dă-mi pace.

CA BRUTUS

Doamna Lepic:

Morcoveață, anul trecut nu te-ai ținut de carte aşa cum credeam eu. Însemnările directorului arată c-ai putea mult mai mult. Umbli cu capu-n nori, citeşti cărți oprite. Ai o ținere de minte grozavă, la oral iei note destul de bune, dar nu-ți faci temele. Uite, Morcoveață, e timpul să te-aşterni pe treabă.

Morcoveață:

Nici o grijă, tăticule. Anul trecut m-am cam lăsat pe tînjală, nimic de zis. Acuma însă o să mă țin cu dinții de carte. Totuşi nu-ți făgăduiesc să ajung primul la toate.

Domnul Lepic:

●ricum, tu încearcă.

Morcoveață:

Nu, tăticule, îmi ceri prea mult. N-ajung eu primul nici la geografie, nici la germană, nici la fizică şi chimie; avem vreo doi-trei care tocesc la astea pe rupte — sînt cei mai tari — dar încolo, clei. Nu-i chip să le-o iei înainte. Altceva vreau eu — ascultă ce-ți spun, tăticule — vreau s-ajung în scurtă vreme cel mai bun la compunere: să-i las de căruță pe toți. Şi dacă cumva nu reuşesc, cu toată silința mea, atunci barem n-are de ce să-mi pară rău şi-o să strig cu mîndrie şi eu, ca Brutus: „O, virtute, tu nu eşti decît o vorbă goală!"

Domnul Lepic:

Lasă, băiatule, sînt sigur c-o să-i înfunzi.

Felix:

Tăticule, ce tot îndrugă Morcoveață?

Ernestina:

Eu una n-am auzit.

Doamna Lepic:

Nici eu. Ia mai zi o dată, Morcoveață, s-auzim şi noi.

Morcoveață:

N-am spus nimica, mămico.

Doamna Lepic:

Cum nimica? Păi cine ameninţa cerul

cu pumnul, roşu la faţă, şi turuia de zor, de se auzea pînă-n capul satului? Ia mai spune o dată, să fie cu folos şi pentru alţii.

Morcoveaţă:

Lasă, mămico, nu merită osteneala

Doamna Lepic:

Ba da, ba da! Ai pomenit de unul — cine-i ăla?

Morcoveaţă:

Matale nu-l ştii, mămico.

Doamna Lepic:

Cu atît mai mult. Întîi şi-ntîi, te rog să nu faci pe deşteptul şi să asculţi.

Morcoveaţă:

Bine, mămico. Uite, vorbeam cu tata, care-mi dădea sfaturi prieteneşti şi, drept mulţumită, nu ştiu ce mi-a trecut prin cap să făgăduiesc ceva, aşa ca romanul ăla numit Brutus, să invoc virtutea...

Doamna Lepic:

Iaca nu! Acum o scalzi. Te rog să repeţi aidoma ce-ai spus adineauri. Mi se pare că nu-ţi cer marea cu sarea şi-ai putea foarte bine să faci atîta lucru pentru mama ta.

Felix:

Să spun eu, mămico?

Doamna Lepic:

Nu! Întîi el, şi pe urmă tu, iar noi o să vedem deosebirea. Haide odată, Morcoveaţă!

Morcoveaţă *(îngînă cu o voce plîngăreaţă):*

„O, vir-tu-te, tu nu eşti de-cît o vor-bă goală!"

Doamna Lepic:

Poftim! Nimic nu scoţi din copilul ăsta. Mai degrabă s-ar lăsa zvîntat în bătaie decît să-i facă maică-si pe voie.

Felix:

Uite cum a spus, mămico *(Dă ochii peste cap şi aruncă priviri sfidătoare):* Dacă n-ajung primul la compunere *(îşi umflă obrajii şi bate din picior)* am să strig şi eu ca Brutus *(ridică braţele spre tavan):* „O, virtute *(lasă braţele să-i cadă de-a lungul corpului),* tu nu eşti decît o vorbă goală!" Aşa a spus.

Doamna Lepic:

Bravo, minunat! Te felicit, Morcoveaţă! De ce-mi pare însă foarte rău, cu toată încăpăţînarea ta, e că o imitaţie nu preţuieşte niciodată cît originalul.

Felix:

Morcoveaţă, oare chiar Brutus a spus asta? Nu cumva Caton?

Morcoveaţă:

Brutus, sînt sigur. „Apoi se aruncă în spada întinsă de un prieten şi muri."

Ernestina:

Morcoveaţă are dreptate. Ba mi-aduc aminte că Brutus ăsta se prefăcea nebun, cu aur ascuns în toiag.

Morcoveaţă:

Nu te supăra, surioară, le-ncurci. Îl confunzi pe Brutus al meu cu altcineva.

Ernestina:

Poate. Fii sigur însă că domnişoara Sofia ne predă la istorie tot aşa de bine ca şi profesorul tău de la liceu.

Doamna Lepic:

N-are a face. Nu vă certaţi. Totul e să ai un Brutus în familie, şi uite că noi îl avem. Şi asta numai mulţumită lui Morcoveaţă, sîc! Nici nu ştiam de cîtă cinste ne bucurăm. Minunaţi-vă de noul Brutus. Vorbeşte latineşte ca un episcop şi nu toacă de două ori pentru o babă surdă. Suciţi-l pe toate părţile: dacă te uiţi la el din faţă, îi vezi petele de pe haina pe care abia a îmbrăcat-o; dacă te uiţi din spate, îi vezi nădragii sfîşiaţi. Dumnezeule, pe unde s-o mai fi vîrît? Uitaţi-vă numai în ce hal e Morcoveaţă-Brutus. Of, lighioaie!

DIN SCRISORILE LUI MORCOVEAŢĂ CĂTRE DOMNUL LEPIC ŞI UNELE RĂSPUNSURI ALE DOMNULUI LEPIC CĂTRE MORCOVEAŢĂ

Morcoveaţă, către domnul Lepic

Internatul Saint-Marc

Dragă tăticule,

M-am tot ţinut de pescuit în timpul vacanţei şi asta mi-a pus sîngele în mişcare. Nişte buboaie cît toate zilele îmi ies pe pulpe. Stau la pat. Zac pe spate şi doamna infirmieră îmi pune prişniţe. Atîta vreme cît piroanele astea afurisite nu sparg, mă doare. După aia, nici nu mă mai gîndesc la ele. Numai că se înmulţesc ca puii de găină. Unul trece, alte trei răsar. Nădăjduiesc însă să ies la liman.

Fiul tău iubitor.

Răspunsul domnului Lepic

Dragul meu Morcoveaţă,

Dat fiind că te pregăteşti pentru prima ta împărtăşanie şi înveţi catehismul, trebuie să ştii că omenirea nu te-a aşteptat pe tine pentru ca să aibă buboaie sau piroane, cum le spui tu. Lui Isus Cristos i-au bătut piroane[1] şi în picioare şi în mîini. Dar el nu se văicărea, deşi ale lui erau adevărate.

Curaj!

Tatăl tău care te iubeşte.

Morcoveaţă, către domnul Lepic

Dragă tăticule,

Te anunţ bucuros că mi-a ieşit o măsea. Deşi n-am încă vîrsta, cred că-i o măsea timpurie de minte. Sper că n-o să fie singura şi că te voi mulţumi întotdeauna prin sîrguinţa şi buna mea purtare.

Fiul tău iubitor.

Răspunsul domnului Lepic

Dragul meu Morcoveaţă,

Tocmai acum, cînd ţie ţi-a ieşit o măsea, una de-a mea a început să se clatine. Chiar ieri dimineaţă mi-a căzut. Aşa că dacă tu ai o măsea mai mult, tatăl tău are una mai puţin. Precum vezi, nu s-a schimbat nimic, numărul măselelor în familie e acelaşi.

Tatăl tău care te iubeşte.

Morcoveaţă, către domnul Lepic

Dragă tăticule,

Închipuieşte-ţi că ieri a fost ziua domnului Jacques, profesorul nostru de latină. Toţi băieţii au hotărît ca eu să-l felicit în numele întregii clase. Mîndru de această cinste, mi-am pregătit îndelung cuvîntarea, presărînd ici-colo şi cîte un cuvînt latinesc. Fără falsă modestie, eram mulţumit de ea. Am scris-o apoi pe curat, pe o coală mare, ministerială, şi, în ziua cuvenită, îndemnat de colegii mei care murmurau: „Du-te, hai, du-te odată!" am prins momentul cînd domnul Jacques nu se uita la noi şi m-am apropiat de catedră. Dar abia am apucat să desfac foaia şi să spun cu glas tare:

[1] Joc de cuvinte intraductibil. În limba franceză, „clou" înseamnă deopotrivă furunculul şi piron.

că domnul Jacques s-a ridicat furios în picioare şi-a început să zbiere:

— Marş la locul tău, numaidecît!

Bănuieşti că n-am mai stat pe gînduri şi am şters-o la iuţeală în bancă, în timp ce băieţii se piteau, vîrînd nasul în carte, iar domnul Jacques îmi poruncea furios:

— Tradu lecţia!

Dragă tăticule, ce spui tu de treaba asta?

Răspunsul domnului Lepic

Dragul meu Morcoveaţă,

Cînd o să ajungi deputat, atunci ai să vezi lucruri şi mai şi. Fiecare cu-ale lui. Dacă l-au pus pe profesorul ăsta al tău la catedră, e pesemne ca să vorbească el şi să asculte alţii, şi nu să vorbeşti tu ca să asculte el.

Morcoveaţă, către domnul Lepic

Dragă tăticule,

Am dus adineauri domnului Legris, profesorul nostru de istorie şi geografie, iepurele pe care l-ai trimis tu. Într-adevăr, mi s-a părut că darul ăsta i-a făcut plăcere. Îţi mulţumeşte călduros. Cum intrasem în casă cu umbrela şiroind de apă, mi-a luat-o chiar el din mînă ca s-o scoată în vestibul. Apoi am vorbit împreună verzi şi uscate. Mi-a spus că, dacă vreau, la sfîrşitul anului, o să pot lua premiul întîi la istorie şi geografie. Mă crezi oare că tot timpul convorbirii noastre am rămas în picioare şi că domnul Legris, care altfel s-a arătat foarte prietenos, ţi-o repet, nu mi-a oferit măcar un scaun?

Să fie o scăpare din vedere, sau nepoliteţe?

Nu ştiu şi-aş fi curios, dragă tăticule, să aflu care-i părerea ta.

Răspunsul domnului Lepic

Dragul meu Morcoveaţă,

Mereu mi te plîngi de cîte ceva. Ba că domnul Jacques te trimite să stai jos, ba că domnul Legris te lasă să stai în picioare. Poate eşti încă prea tînăr ca să pretinzi atenţii. Şi dacă domnul Legris nu ţi-a oferit un scaun, iartă-l; de bună seamă că, văzîndu-te aşa mic, o fi crezut că stai jos.

Morcoveaţă, către domnul Lepic

Dragă tăticule,

Aud că trebuie să pleci la Paris. Mă

bucur de bucuria pe care ai s-o ai vizitînd Capitala, pe care aş voi să o cunosc şi eu şi unde, cu gîndul, voi fi alături de tine. Ştiu că învăţătura nu-mi îngăduie această călătorie, dar mă folosesc de acest prilej şi te întreb dacă n-ai putea să-mi cumperi vreo două cărţi. Cele pe care le am eu le-am învăţat pe dinafară. Alege orice. E totuna. Totuşi, mi-aş dori mai cu seamă *Henriada*, de François-Marie-Arouet (Voltaire), şi *Noua Heloisă* de Jean-Jacques Rousseau. Dacă mi le-aduci (cărţile costă o nimica toată la Paris), îţi jur că pedagogul n-o să mi le confişte niciodată.

Răspunsul domnului Lepic

Dragul meu Morcoveaţă,

Scriitorii de care-mi vorbeşti erau şi ei oameni ca tine şi ca mine. Ce-au făcut ei poţi să faci şi tu. Scrie cărţi, că după aia ai să le citeşti.

Domnul Lepic, către Morcoveaţă

Dragul meu Morcoveaţă.

Sînt tare uimit de scrisoarea ta de azidimineaţă. Zadarnic o tot recitesc. Nu mai scrii aşa ca altădată şi vorbeşti de nişte lucruri ciudate, care nu-mi par nici de nasul tău, nici de-al meu.

De obicei ne povesteşti ce ţi s-a mai întîmplat, ne scrii al cîtelea eşti în clasă la învăţătură, despre însuşirile şi cusururile fiecărui profesor, numele noilor tăi colegi, starea rufăriei, dacă dormi şi dacă mănînci bine.

Asta, dealtfel, e ceea ce vreau să ştiu şi eu. Azi, însă, nu mai pricep nimic. De unde pînă unde, mă rog, bîiguiala aia despre primăvară, cînd acuma sîntem în toiul iernii? Ce vrei să spui? Ai nevoie cumva de un fular? Scrisoarea ta n-are nici dată şi nu se poate şti dacă mi-o adresezi mie sau cîinelui. Pînă şi scrisul mi se pare schimbat, iar felul cum sînt aşezate rîndurile şi puzderia asta de majuscule mă buimăceşte. Pe scurt, bănuiesc că vrei să-ţi baţi joc de cineva. Presupun că de tine însuţi. Asta nu-i o crimă, dar ţin să te fac atent.

Răspunsul lui Morcoveaţă

Dragă tăticule,

Un cuvînt la repezeală, ca să te lămuresc cu ultima mea scrisoare. Tu n-ai băgat de seamă: era scrisă în *versuri*.

COTEŢUL

Coteţul ăsta mic prin care s-au perindat, rînd pe rînd, găini, iepuri, porci, gol acum, îi aparţine pe deplin lui Morcoveaţă, pentru toată vacanţa. Pătrunde înăuntru fără nici o greutate, căci nu mai are uşă. Cîteva urzici lungi şi firave împodobesc pragul, şi atunci cînd Morcoveaţă le priveşte, întins pe burtă, i se par o adevărată pădure. O pulbere măruntă acoperă pămîntul. Piatra zidurilor străluceşte de umezeală. Băiatul atinge tavanul cu capul. Aicea-i bîrlogul lui; aici petrece de minune, după cum îi trăsneşte prin minte, cu mare dispreţ pentru jucării, care mai mult te încurcă.

Mai cu seamă îi place să facă patru cuiburi cu poponeaţa — cîte unul în fiecare colţ al coteţului. Cu mîna adusă în chip de mistrie, îngrămădeşte praful de jur împrejurul turului şi apoi stă aşa.

Cu spatele rezemat de zidul neted, cu picioarele îndoite şi mîinile încrucişate pe genunchi, se simte la adăpost şi tare bine. Adevărat, un locşor mai mic decît ăsta nici că s-ar putea. Uită de lume, nu se mai teme de nimic. Doar o bubuitură zdravănă de tunet l-ar putea tulbura.

Zoaiele de la bucătărie, care se scurg ceva mai încolo, pe gura jgheabului, cînd puhoi, cînd abia picurînd, trimit adieri de răcoare.

Dintr-o dată, alarmă.

Chemări ce se apropie, paşi.

— Morcoveaţă! Morcoveaţă!

Un cap se apleacă în prag. Morcoveaţă se face ghem, îndesîndu-se în pămînt şi în zid. Stă cu gura căscată, ţinîndu-şi răsuflarea, cu privirea încremenită, şi simte cum nişte ochi scotocesc prin întuneric.

— Morcoveaţă, eşti aici?

Tîmplele-i zvîcnesc, se perpeleşte. Acuşi-acuşi are să urle de spaimă.

— Nu-i aici dihania. Pe unde dracu' o fi?

Paşii se depărtează şi Morcoveaţă, ceva mai la largul său, îşi destinde un pic mădularele.

Gîndul lui umblă încă pe lungi drumuri de tăcere.

O zarvă cumplită îi umple deodată ure-

chile. Pe tavan o musculiță s-a prins într-o pînză de păianjen și biziie, se zbate. Iar păianjenul alunecă într-acolo, de-a lungul unui fir. Are pîntecul alb ca miezul de pîine. O clipă rămîne atîrnat în aer, chircit și neliniștit.

Morcoveață stă în capul oaselor și-l pîndește, așteaptă nerăbdător sfîrșitul, și atunci cînd păianjenul, setos de sînge, se năpustește înainte, strîngîndu-și labele în formă de stea și încleștîndu-și prada, el se ridică, stîrnit, în picioare, ca și cum ar vrea să-și ceară partea.

Asta-i tot.

Păianjenul urcă iar sus. Morcoveață se așază pe pămînt și se închide din nou în el însuși, în sufletul lui întunecos de iepure.

Și îndată, asemeni unei șuvițe de apă împovărată de nisip, visarea-i sărăcăcioasă dă de loc neted, se oprește, se face băltoacă și prinde să coclească.

PISICA

I

Morcoveață a aflat ceva: la pescuit de raci, carnea de pisică e cea mai bună momeală, mai bună decît mațele de pui și decît resturile de la măcelărie.

El știe o pisică urgisită, pentru că-i bătrînă, bolnavă și cam chelboasă. O poftește la el în coteț, la o ceașcă cu lapte. Vor fi singuri. S-ar putea să fie acolo și un șobolan din vreo gaură, dar Morcoveață nu-i făgăduiește decît ceașca cu lapte. A pus ceașca într-un colț. Împinge pisica într-acolo și o îndeamnă:

— Hai, satură-te!

O mîngîie pe spinare, o alintă cu nume drăgăstoase, o urmărește cum lincheșe de zor și se înduioșează.

— Ei, bătrînico, săraca de tine, bucură-te și tu cît mai poți.

Pisica a isprăvit laptele, linge fundul și buza ceștii, apoi își linge mustățile îndulcite.

— Ei, gata, ai mîncat? întreabă Morcoveață tot mîngîind-o. Mda, știu, ai mai pofti tu o ceașcă, dar vezi că n-am putut s-o șterpelesc decît pe asta. Și, pe urmă, mai devreme sau mai tîrziu...

Zicînd acestea, îi lipește țeava carabinei de frunte și apasă pe trăgaci.

Bubuitura îl năucește. I se pare că pînă și cotețul a sărit în aer, iar atunci cînd fumul se risipește, vede la picioarele sale pisica, privindu-l țintă cu un ochi.

O jumătate de căpățînă a zburat pe undeva și sîngele se prelinge din ceastălaltă în ceașca cu lapte.

— Nici n-ai zice c-a murit. La naiba! Știu c-am țintit bine.

Şi Morcoveaţă rămîne ca o stană de piatră, înfiorat de căutătura galbenă a ochiului nevătămat.

Pisica se cutremură din tot trupul şi asta parcă arată că mai trăieşte, dar nu face nici o sforţare să se urnească din loc. Ba ai zice că sîngerează anume în ceaşcă, ca să nu se piardă nici măcar o picătură pe jos.

Morcoveaţă nu-i un ageamiu. A ucis păsări sălbatice, animale domestice, un ciine, fie pentru plăcerea lui, fie din îndemnul altora. Aşadar se pricepe, ştie că dacă dihania nu vrea să moară, trebuie să te grăbeşti, să n-o slăbeşti o clipă, să te înverşunezi, să te avînţi la nevoie într-o luptă corp la corp. Altfel te năpădeşte o milă prostească. Te pomeneşti nevolnic. Pierzi timpul şi nu mai ajungi să-i vii de hac.

Încearcă mai întîi unele zgîndăreli prevăzătoare. Apoi înhaţă pisica de coadă şi-o pocneşte de cîteva ori cu carabina în ceafă, atît de îndîrjit, încît ai crede că fiecare lovitură e cea de pe urmă — cea izbăvitoare.

Gata să-şi dea duhul, pisica zgîrie nebuneşte aerul cu ghearele, se chirceşte ghem sau se destinde fără crîcnet.

„Cine spunea că pisicile plîng cînd mor?" se întreabă Morcoveaţă.

Începe să-şi piardă răbdarea. Prea s-a lungit povestea asta. Zvîrle carabina cît colo, ia pisica în braţe şi, îndîrjit de ghearele ce-l zgîrie pînă la sînge, cu dinţii încleştaţi şi venele umflate, o înăbuşă.

Se înăbuşă însă şi el, se clatină pe picioare, istovit, şi se prăbuşeşte la pămînt, cu faţa lipită de botul pisicii, cu ochii pironiţi în ochii ei.

II

Acum Morcoveaţă zace în patul lui de fier.

Părinţii şi prietenii casei, chemaţi în grabă, se duc să vadă locul dramei, aplecîndu-se sub tavanul scund al coteţului.

— Ah! spune maică-sa. Cu puteri însutite, şi abia i-am smuls pisica sfîrtecată de la piept. Vă asigur că pe mine nu mă îmbrăţişează aşa.

Şi în timp ce le arată urmele unei cruzimi despre care mai tîrziu, în serile de veghe ale familiei, vor povesti mereu, Morcoveaţă doarme şi visează:

Se plimbă pe malul unui pîrîu, pe luciul căruia razele vii ale inevitabilei lune se mişcă şi se întretaie ca andrelele în mîinile cuiva care împleteşte.

Bucăţi de pisică sclipesc în apa limpede, în laţurile de prins raci.

O pîclă alburie lunecă peste livadă, ascunzînd poate năluci străvezii.

Morcoveaţă umblă cu mîinile la spate, vrînd să le arate că nu au de ce să se teamă.

Un bou se apropie de el, se opreşte în loc, pufăie, apoi o ia la goană şi se face nevăzut, tropăind cu copitele de se aude pînă la cer.

Ce linişte ar fi dacă pîrîul gureş n-ar trăncăni şi n-ar şuşoti atîta, dacă n-ar face atîta zarvă, mai rău ca un sobor de cumetre.

Plănuind parcă să-i dea una ca să-l silească să tacă, Morcoveaţă ridică încet băţul unui laţ şi — ce să vezi: nişte raci uriaşi ies la iveală din mijlocul trestiilor.

Se ivesc din apă ţepeni, lucioşi, şi cresc întruna.

Morcoveaţă încremeneşte de spaimă, nu mai poate fugi.

Şi racii îl împresoară.

Se întind spre gîtlejul lui.

Cum mai trosnesc!

Şi îşi cască larg cleştii.

OILE

Morcoveaţă nu zăreşte la început decît un fel de ghemotoace săltăreţe, care scot nişte ţipete asurzitoare şi învălmăşite, asemenea copiilor puşi pe joacă în curtea unei şcoli. Un ghemotoc îi zbugheşte printre picioare şi lui îi sare inima din loc. Altul ţîşneşte, ca o ghiulea, printr-o deschizătură. E un miel. Şi Morcoveaţă rîde singur de spaima lui. Ochii i se deprind treptat cu întunericul şi deslueşte limpede totul.

A început vremea fătatului. În fiecare dimineaţă, fermierul Pajol mai numără vreo doi-trei mieluţi. Îi găseşte rătăciţi printre mamele lor, stîngaci, clătinîndu-se pe picioruşele ţepene — patru beţe neîndemînatic cioplite.

Morcoveaţă nu îndrăzneşte încă să-i

mîngîie. Mai cutezători, mieluţii s-au şi apucat să-i molfăie pantofii sau se proptesc de el cu picioarele dinainte, ţinînd un fir de fîn în bot.

Bătrînii fătaţi de vreo săptămînă se zbenguie opintindu-se pe picioarele dindărăt, gonesc în zigzag. Cei de-o zi, plăpînzi, se poticnesc pe picioruşe şi cad pe genunchii lor colţuroşi, ca să se ridice îndată, plini de viaţă. Unul mititel, pe care maică-sa abia l-a adus pe lume, se tîrăşte anevoie, năclăit tot. Maică-sa, stingherită de băşica umflată de apă care bîldîcîie neîncetat, îl alungă, împingîndu-l în lături cu botul.

— Asta-i o mamă rea! spune Morcoveaţă.

— Păi dobitoacele-s la fel ca oamenii, spune Pajol.

— L-ar da la doică, nici vorbă.

— Cam aşa, mormăie Pajol. Sînt atîţia pe care trebuie să-i hrăneşti cu biberonul — biberoane din alea cum se vînd la spiţerie. Numai că asta nu ţine mult — pînă la urmă, maică-sa se îmbunează. Nu-i greu să le îmblînzeşti.

Apucă oaia de ceafă şi o duce deoparte, într-un ţarc. Acolo-i leagă o mînă de paie pe după gît, ca să o cunoască, dacă se întîmplă şi scapă. Mielul s-a ţinut după ea. Oaia mestecă cu un crănţănit de rozătoare, iar micuţul, scuturat de fiori, se ridică pe picioruşele-i plăpînde şi încearcă să sugă, scîncind, cu botul înfăşurat într-un soi de peltea tremurătoare.

— Şi crezi că se îmbunează maică-sa? întreabă Morcoveaţă.

— Da, numai să se lecuiască, spune Pajol, a fătat greu.

— Cu toate astea, eu nu-mi schimb gîndul, stăruie Morcoveaţă. De ce să nu dai mieluţul în grija alteia?

— Nu l-ar primi, răspunde Pajol. Într-adevăr, din cele patru colţuri ale tîrlei, behăielile mamelor se încrucişează, vestind vremea suptului, şi deşi lui Morcoveaţă i se par că toate sună la fel, mieii le deosebesc, căci fiecare dă buzna drept spre ugerul maică-si.

— Aici, la tîrlă, reia vorba Pajol, nici pomeneală de hoaţe de copii.

— Ciudat, spune Morcoveaţă, instinct

de familie la caierele astea de lînă. Cum să ți-l lămurești? Pesemne că agerimea mirosului e totul.

Și aproape c-ar vrea să astupe botul unei oi ca să vadă care-i adevărul.

Gîndește adînc la asemuirea dintre oameni și oi și-ar dori să știe numele fiecărui miel în parte.

În timp ce ei sug, măicuțele lor, cu pîntecele încordat de împunsăturile boturilor lacome, mănîncă cu o liniște plină de nepăsare. Morcoveață vede în jgheabul cu apă un capăt de lanț, niște șine de roată și o lopată hîrbuită.

— E curat jgheabul dumitale, n-am ce zice! rostește el cu subînțeles. Sînt sigur că vrei să le faci sîngele mai vînos cu fierăria asta.

— Chiar așa, încuviințează Pajol. Nimic nu-ți scapă.

Și-l îndeamnă pe Morcoveață să guste apa. Ca să fie mai întăritoare, aruncă în jgheab tot ce-i pică în mînă.

— Vrei o căpușă? întreabă el.

— Cum nu, spune Morcoveață, fără să știe despre ce-i vorba. Îți mulțumesc.

Pajol scotocește prin lîna bogată a unei oi și scoate cu unghiile la iveală o căpușă galbenă și dolofană, pîntecoasă, ghiftuită, uriașă. După cum îl încredințează Pajol, două ca astea ar putea să înfulece capul unui copil ca pe o prună. Pune căpușa în palma lui Morcoveață și-l îndeamnă, dacă vrea să rîdă și să facă haz, să o strecoare fratelui ori surioarei sale pe după gît sau în păr.

Căpușa s-a și pus pe treabă — se înfige în piele. Morcoveață simte niște pișcături în degete, ca și cum ar pica măzăriche. Pișcăturile astea ajung iute la încheietura mîinii și suie mai departe, spre cot. Parcă n-ar fi doar o singură căpușă, ci o puzderie, și s-ar fi pus să-i roadă cotul pînă la umăr.

Vai de ea! Morcoveață o strînge între degete, o strivește, apoi își șterge mîna pe spatele unei oi, fără ca Pajol să bage de seamă ceva.

O să-i spună că a pierdut-o.

Morcoveață, dus pe gînduri, mai ascultă cîteva clipe behăielile ce se liniștesc treptat. Curînd, nu se va mai auzi decît foșnetul fînului mestecat domol între fălci.

Agățată în iesle de o vergea, o sarică vărgată pare să păzească oile singură, singurică.

NAȘUL

Uneori, domnul Lepic îi dă voie lui Morcoveață să se ducă la nașu-său, ba chiar să și doarmă la dînsul. Nașul e un bătrîn ursuz și singuratic, care-și petrece viața la pescuit sau prin vie. Nu iubește pe nimeni, doar de Morcoveață îi place.

— Ai venit, mînzule? întreabă el.

— Am venit, nașule, răspunde Morcoveață, fără să-l îmbrățișeze. Mi-ai pregătit undița?

— Ne-ajunge una la amîndoi, e de părere nașul.

Morcoveață deschide ușa hambarului și își vede undița gata pregătită. Așa-l necăjește nașul întotdeauna, dar el s-a obișnuit și nu se mai supără: mania asta de bătrîn nu le tulbură cu nimic prietenia. Cînd nașul zice da, tu trebuie să înțelegi ba, și de-a-ndoaselea. Totu-i să bagi de seamă.

„Dacă așa-i place lui, eu n-am nimic de zis", cugetă Morcoveață.

Și rămîn prieteni buni.

Nașul, care de obicei nu face mîncare decît o dată pe săptămînă, acum, în cinstea lui Morcoveață, pune la foc o oală mare cu fasole, în care azvîrle și o bucată zdravănă de slănină, iar ca să înceapă ziua cu bine, îi spune că e musai să dea pe gît o cană cu vin.

Pe urmă se duc la pescuit.

Nașul se așază pe malul apei și desfășoară fără grabă ața undiței — ață bună, de Florența. Apoi înțepenește cu niște pietroaie prăjinile lui grozave. Nu prinde decît baboi mari, pe care-i pune degrabă la răcoare, înfofoliți într-un ștergar, ca pe niște sugaci în scutece.

— Bagă de seamă, îi spune el lui Morcoveață, pînă nu vezi pluta afundîndu-se de trei ori, să nu tragi undița.

Morcoveață:

De ce de trei ori?

Nașul:

Cînd s-afundă prima oară, nu-nseamnă nimic: peștele doar ciocănește. La a doua, se schimbă treaba: înghite momeala. A treia oară — gata, nu mai scapă. Niciodată nu-i prea tîrziu.

Lui Morcoveață îi place mai mult să

prindă porcani. Se descalță, intră în apă și scormonește cu picioarele nisipul de pe fund, tulburînd totul în jur, iar porcanii, proști, dau buzna, și Morcoveață scoate cîte unul de fiecare dată cînd aruncă undița. Abia mai are timp să strige către nașu-său:

— Șaisprezece, șaptesprezece, optsprezece!...

Cînd nașul vede că soarele-i deasupra capului, se duc să prînzească. Și-l îndoapă pe Morcoveață cu fasole albă.

— Nu există nimic mai bun pe lume, spune el, dar mie-mi place să fie fiartă bine. Mai degrabă mușc dintr-o cazma decît să mănînc fasole nefiartă; aia scrîșnește și crănțăne între dinți ca alicele într-o aripă de prepeliță.

Morcoveață:

Parcă se topește în gură. Nu-i vorbă, nici aia gătită de mama nu-i mai prejos. Și totuși, nu-i la fel. Pesemne că ea se zgîrcește la slănină.

Nașul:

Mînzule, îmi crește inima cînd te văd cum înfuleci. Pun prinsoare că la maică-ta acasă nu te prea scoli sătul de la masă.

Morcoveață:

Asta depinde de pofta ei de mîncare. Dacă i-e foame, pînă se satură ea, mă-ndop și eu. Cînd își pune ei în farfurie, îmi pune și mie, fără să mai țină socoteală. Cînd a isprăvit, am isprăvit și eu.

Nașul:

Dacă ești găgăuță și nu mai ceri.

Morcoveață:

Ehe, ușor de spus, nașule! Afară de asta, e mai bine să nu te scoli sătul de la masă.

Nașul:

Și eu, care n-am copii, aș linge și o maimuță în dos, dacă maimuța asta ar fi copilul meu! Dracu' să mai înțeleagă!

Sfîrșesc ziua în vie, unde Morcoveață cînd se uită la nașu-său cum sapă, ținîndu-se pas cu pas după el, cînd stă tolănit pe vreun maldăr de araci și suge smicele de răchită, cu ochii pironiți la cer.

FÎNTÎNA

Cu naşul, Morcoveaţă nu se culcă de dragul somnului. Odaia e rece ; în schimb, salteaua de puf ţine cald, nu glumă, şi-n aşternutul moale pentru ciolanele bătrîne ale naşului, pe fin îl trec năduşelile. Vorba-i însă că doarme departe de maică-sa.

— Va să zică a băgat frica în tine, ai ? spune naşul.

Morcoveaţă :

Sau mai degrabă eu sînt ăla care n-o înfricoşez de ajuns. Uite, cînd vrea să-l chelfănească pe frate-meu, el şi înhaţă coada măturii, i se proţăpeşte în faţă, şi zău de n-o face să se lase păgubaşă. Din pricina asta îl ia şi cu binişorul. Zice că Felix e tare simţitor din fire şi nu-i chip s-o scoţi la capăt cu el cu ciomăgeala. Asta-i bună doar cînd e vorba de mine.

Naşul :

Ar trebui să pui şi tu mîna pe mătură, băiatule.

Morcoveaţă :

Oho, de-aş avea curaj ! Felix şi cu mine ne-am luat adesea la bătaie, fie în joacă, fie de-adevăratelea. Sînt la fel de voinic ca el şi aş şti să mă apăr la fel de bine. Dar mă şi văd ridicînd mătura la mama ! Ar crede c-am adus-o pentru ea. Din mîinile mele ar cădea într-ale ei şi nu ştiu, zău, dacă nu mi-ar şi mulţumi înainte să-nceapă să mă croiască.

Naşul :

Dormi, mînzule, dormi !

Somnul însă nu se lipeşte de nici unul. Morcoveaţă se foieşte, se înăbuşă, vrea aer, şi bătrînului i se face milă de el.

Cînd e gata să adoarmă, naşul l-apucă deodată de braţ.

— Eşti aici, mînzule ? întreabă el. Visam şi te credeam iar în fîntînă. Îţi mai aduci aminte de fîntînă ?

Morcoveaţă :

Ca şi cum aş fi acolo şi-acuma, naşule. Nu zic nimic, dar prea des îmi spui de fîntînă.

Naşul :

Sărăcuţul de tine, numai cît mă gîndesc şi simt cum mi se-ncreţeşte carnea. Stăteam pe iarbă şi mă furase somnul. Tu te jucai pe ghizdul fîntînii, ai alunecat şi ai căzut înăuntru : urlai, te zbăteai, şi eu, păcătosul de mine, n-aude, n-a vede. Apă, ce-i drept, era abia cît să îneci o pisică. Dar tu nu te ridicai. Asta e nenorocirea. Spune, nu ţi-a dat prin cap să te ridici în picioare ?

Morcoveaţă :

Parcă mai ştiu eu la ce mă gîndeam acolo în fîntînă ?

Naşul :

Pînă la urmă, bălăceala ta m-a trezit. Era şi timpul. Săracul de tine ! Bietul de tine ! Azvîrleai apă pe gură ca o pompă. Te-am schimbat, ţi-am dat să-mbraci hainele de duminică ale lui Bernard.

Morcoveaţă :

Da, şi ce mai pişcau, ce mă mai scărpinam ! Erau ţesute din păr, ai ?

Naşul :

Nu, dar Bernard n-a avut să-ţi dea o cămaşă curată. Rîd eu azi, dar atunci, un minut, o clipă mai trebuia şi mort te scoteam afară.

Morcoveaţă :

Acum aş fi departe.

Naşul :

Puşchea pe limbă-ţi. M-am luat eu singur la rost, ce crezi, şi de-atunci nu mai am noapte tihnită. Drept pedeapsă mi-am pierdut somnul ; aşa mi se şi cuvine.

Morcoveaţă :

Păi da' mie nu mi se cuvine şi abia aştept să dorm.

Naşul :

Hai, dormi, mînzule, dormi.

Morcoveaţă :

Dacă vrei să dorm, naşule, nu mă mai ţine de mînă. După ce-mi fac somnul, ţi-o dau eu singur. Şi trage piciorul mai încolo. E păros. Nu pot să dorm cînd m-atinge cineva.

PRUNELE

După ce s-au sucit şi s-au răsucit o bucată de vreme în aşternut, naşul întreabă :

— Dormi, mînzule ?

Morcoveaţă :

Nu dorm, naşule.

Naşul :

Nici eu. Tare m-aş scula. Ce-ai zice să mergem după rîme ?

— Mda, ar fi ceva, răspunde Morcoveață.

Sar amîndoi din pat, se îmbracă, aprind un felinar și se duc în grădină.

Morcoveață poartă felinarul, iar nașul o cutie de tablă, pe jumătate umplută cu pămînt umezit, în care păstrează rîmele pentru undiță. Le acoperă cu mușchi jilav, așa că nu duce lipsă niciodată de momeală. În zilele ploioase are o pradă îmbelșugată.

— Bagă de seamă, umblă ușurel să nu le strivești, spune el către Morcoveață. De nu m-aș fi temut de răceală, nici nu puneam cipicii. La cel mai mic zgomot, rîma se și trage în gaură. N-o prinzi decît dacă-i departe de bîrlogul ei. Trebuie s-o apuci dintr-o dată și s-o strîngi nițel, că altfel alunecă. A intrat pe jumătate în gaură, dă-i pace : o rupi, și rîma îmbucătățită nu face nici două parale. Mai întîi că le putrezește pe alelalte, ș-apoi peștele de soi nici nu se uită la ea. Sînt pescari care se calicesc pentru o rîmă ; rău fac. Peștii frumoși nu-i prinzi decît cu rîme întregi, vii, care mișcă pe fundul apei. Peștele crede că vor să fugă, se repede și le înhață fără nici o bănuială.

— Mie aproape toate îmi scapă, mormăie Morcoveață. Mi-am umplut degetele de balele lor murdare.

Nașul :

Rîma nu-i murdară. O rîmă-i tot ce poate fi mai curat pe lume. Se hrănește numai cu pămînt, și dacă o storci, nu iese decît pămînt din ea. Eu unul le-aș mînca.

Morcoveață :

Ți le dau și pe-ale mele. Ia mănîncă, să văd și eu.

Nașul :

Astea-s cam mari. Ar trebui mai întîi să le prăjești și apoi să le întinzi pe pîine. Viermișorii mici îi mănînc și cruzi : bunăoară pe cei din prune.

Morcoveață :

Mda, știu. De-aia le faci greață alor mei, mamei mai cu seamă. E destul numai să se gîndească la tine și i se întorc mațele pe dos. Din partea mea n-ai decît, eu n-o să mă iau după tine ; totu-i că ești om de treabă și că ne-nțelegem de minune.

Ridică nițel felinarul, apucă o creangă și culege cîteva prune. Pe cele bune le păstrează pentru el, pe cele viermănoase le dă nașului, care spune, înghițindu-le pe nemestecate, cu sîmbure cu tot :

— Astea-s cele mai bune.

Morcoveață :

Hm, pînă la urmă o s-ajung să le mănînc și eu ca tine ! Mi-e frică doar c-o să-mi miroasă gura și-o să simtă mama cînd mă sărută.

— Nu miroase deloc, na, face nașul, suflînd în nasul finului.

Morcoveață :

Adevărat. Duhnești doar a mahorcă. Și cum duhnești ! Știi, mi-ești tare drag, nașule, dar mi-ai fi și mai drag decît oricine pe lumea asta, dacă n-ai trage din lulea.

Nașul :

Eh, mînzule, mînzule, asta-i sănătate !

MATILDA

— Mămico, știi, îi dă de veste Ernestina doamnei Lepic, abia trăgîndu-și răsuflarea, Morcoveață cu Matilda se joacă iar de-a mirele și mireasa. Sînt în livadă, Felix îi gătește. Și, după cîte știu eu, jocul ăsta e interzis.

Într-adevăr, în livadă, Matilda stă nemișcată și țeapănă sub găteala florilor de sunătoare. Împodobită din cap pînă-n picioare, pare o adevărată mireasă, cu lămîiță în păr. Cu ce-i pe ea, și-ar putea alina toată viața durerile de burtă.

Împletite mai întîi în chip de cunună, pe creștet, florile coboară pe sub bărbie, pe spate, pe brațe, valuri unduioase, i se încolăcesc pe după mijloc și se așternla pămînt într-o coadă șerpuitoare, pe care Felix o lungește întruna, neobosit.

Într-un tîrziu, se dă cîțiva pași îndărăt și spune :

— Gata, nu mai mișca ! Morcoveață, acuma-i rîndul tău !

Morcoveață e gătit și el ca un mire, e înzorzonat din belșug cu flori de sunătoare, printre care, ici-colo, ies la iveală ba o măciulie de mac, ba niște bobițe de păducel, ba o păpădie galbenă — asta ca să se deosebească de Matilda. N-are chef de rîs și tustrei păstrează un aer serios, cum se cuvine în asemenea împrejurări solemne. La înmormîntare trebuie să fii trist de la început pînă la sfîrșit ; la nuntă, serios pînă după cununie. Altfel, jocul n-are nici un haz.

— Luați-vă de mînă ! poruncește Felix. Porniți înainte ! Și nu vă grăbiți.

Amîndoi înaintează domol, puțin depărtați unul de altul. Cînd se împiedică în trenă, Matilda o ridică și o ține între degete. Morcoveață o așteaptă galant, rămînînd cu un picior în aer.

Felix îi duce prin livadă. Merge de-a-ndăratelea și bate tactul cu brațele întinse, arătîndu-le în ce ritm să pășească. Se închipuie primar și îi salută, apoi preot și îi binecuvîntează, apoi prietenul care vine cu felicitări și urări, apoi lăutar și scîrțîie din două bețe încrucișate.

Și-i plimbă așa încoace și încolo.

— Stați ! poruncește. Uite că se desface.

Zăbovesc în loc cît apasă cu palma cununa Matildei, apoi alaiul se pune iar în mișcare.

— Au ! țipă Matilda, strîmbîndu-se.

Un vrej de sunătoare îi trage părul în jos. Felix îl smulge. Pornesc mai departe.

— Gata, spune el, acum sînteți căsătoriți : hai, pupați-vă.

Și cum ei șovăie :

— Ei, ce e ? Hai pupați-vă. Mirii se pupă. Faceți-vă și voi ochi dulci, o declarație acolo. Stați de parcă ați fi de lemn.

Dîndu-și ifose de om mare, își bate joc de stîngăcia lor — el care poate a și rostit vorbe de dragoste. Dă exemplu și o sărută cel dintîi pe Matilda, ca să nu spună că nu s-a ales cu nimic.

Morcoveață își ia inima în dinți, dă deoparte florile ce atîrnă pe fața Matildei și o sărută pe obraz.

— Nu glumesc, se aprinde el. Cu tine m-aș însura bucuros.

Matilda îi întoarce pe loc sărutul și-n clipa următoare, stînjeniți și stîngaci, roșesc amîndoi.

Felix rînjește :

— Te-ai înroșit ca un rac.

Își freacă două degete unul de altul și spune din vîrful buzelor, foarte înțepat :

— Da' proști mai sînt ! Și-nchipuie că-i de-adevăratelea.

— Întîi și-ntîi nici n-am roșit, i-o întoarce Morcoveață, așa că n-ai decît să rînjești cît pofțești. Nu mă împiedici tu să mă-nsor cu Matilda, dacă și mămica o să vrea.

Dar iată că mămica vine singură, să spună ea, cu gura ei, că nici nu se gîndește la așa ceva. Împinge portița și intră în livadă, urmată de Ernestina, care i-a pîrît. Trecînd pe lîngă gardul de mărăcini, rupe o jordie, de pe care smulge frunzele, dar de spini nu se atinge.

Vine spre ei valvîrtej, ca o furtună.

— Păzea ! strigă Felix și-o șterge în fundul livezii.

Aici e la adăpost și poate să vadă tot ce se petrece.

Morcoveață nu dă niciodată bir cu fugiții. E fricos de felul lui, însă-i place să sfîrșească povestea cît mai repede ; în schimb, azi se simte viteaz.

Matilda tremură și plînge cu sughițuri, ca o vădană.

Morcoveață :

Nu te teme. O știu eu pe mămica. Numai pe mine mă arde. Eu încasez totul.

Matilda :

Da, dar mămica ta o să mă spuie mămichii mele și mămica o să mă bată.

Morcoveață :

O să te corijeze ; se spune corijează, ca și cum ar fi vorba de temele de vacanță. Maică-ta te corijează ?

Matilda :
Uneori, depinde.
Morcoveaţă :
La mine asta-i ceva sigur, întotdeauna.
Matilda :
Păi n-am făcut nimic.
Morcoveaţă :
N-are a face. Bagă de seamă.

Doamna Lepic se apropie. Acum e cu neputinţă să-i mai scape. Are tot timpul. Încetineşte pasul. A ajuns atît de aproape, încît Ernestina, de teamă să n-o încaseze şi ea la învălmăşeală, se opreşte în marginea cercului unde se va petrece totul. Morcoveaţă se proţăpeşte în faţa „nevesti-si", care hohoteşte şi mai şi. Sunătoarea îşi amestecă florile. Jordia doamnei Lepic se ridică, gata de treabă. Morcoveaţă, palid şi cu capul tras între umeri, îşi încrucişează braţele la piept. Parcă-l şi ustură pielea, parcă-l şi arde spinarea, totuşi are trufia să se răţoiască :

— Şi ce-i rău într-asta ! Ne-am mai distrat şi noi puţin !

CASA DE BANI

A doua zi, dînd ochii cu Morcoveaţă, Matilda şi începe :

— Maică-ta a venit de i-a spus mămichii totul şi am mîncat o papară număru' unu. Dar tu ?

Morcoveaţă :
Nu mai ţin minte. Pe tine, însă, te-a bătut degeaba : că doar n-am' făcut nimica rău.
Matilda :
De bună seamă că nu.
Morcoveaţă :
Ştii, eu vorbeam serios atunci cînd spuneam că m-aş însura cu tine.
Matilda:
Şi eu m-aş mărita cu tine, cu dragă inimă.
Morcoveaţă:
Eu aş putea să mă uit la tine de sus, fiindcă tu eşti săracă şi eu bogat, dar n-ai grijă, eu te preţuiesc.
Matilda:
Eşti bogat tare, Morcoveaţă?
Morcoveaţă:
Babacii au pe puţin un milion.
Matilda:
Şi cît face asta, un milion?
Morcoveaţă:
Mult; milionarii n-ajung niciodată la fundul sacului.
Matilda:
Ai mei se plîng că n-au destul.
Morcoveaţă:
O! Şi-ai mei la fel. Toţi se plîng, ca să-i înduioşeze pe cei din jur şi să-i îmbuneze pe invidioşi. Da' noi sîntem bogaţi, ştiu eu. La fiecare întîi ale lunii, tăticul rămîne singur o clipă la el în odaie. Şi eu aud cum scrîşneşte încuietoarea casei de bani. Aşa cum se aud brotăceii seara. Tăticul spune un cuvînt pe care nu-l ştie nimeni — nici mama, nici frate-meu, nici soră-mea — nimeni afară de el şi de mine, şi casa de bani se deschide. Atunci, el scoate bani dinăuntru şi se duce de-i pune pe masa bucătăriei. Îi zornăie în mînă, fără vorbă, pentru ca mămica, prinsă de treburi la cuptor, să bage de seamă. Pe urmă pleacă, iar mămica se întoarce şi înhaţă banii.

Aşa-i în toate lunile şi asta ţine de multă vreme, dovadă că în casa de bani e mai mult de un milion.

Matilda:

Şi ca s-o deschidă zici că trebuie să spuie un cuvînt anume? Ce cuvînt?

Morcoveaţă:

Nu-ţi mai bate capul de pomană. Ţi-l spun eu cînd o să fim căsătoriţi, numai dacă-mi făgăduieşti că n-o să-l afle nimeni niciodată.

Matilda:

Spune-mi-l acum. Uite, îţi făgăduiesc că nimeni n-o să-l afle.

Morcoveaţă:

Nu, ăsta-i secretul meu şi-al lui tăticu'.

Matilda:

Nici nu-l ştii. Dacă l-ai şti, mi l-ai spune.

Morcoveaţă:

Ba să mă ierţi, îl ştiu!

Matilda:

Sîc! Sîc! Nu-l ştii, nu-l ştii.

— Pe ce te prinzi că-l ştiu? rosteşte grav Morcoveaţă.

— Pe ce? i-o întoarce cu şovăială Matilda.

— Lasă-mă să pun mîna unde vreau, urmează Morcoveaţă, şi ţi-l spun.

Matilda îl priveşte lung. Nu înţelege prea bine ce vrea. Îşi mijeşte ochii şireţi, şi acum e de două ori mai curioasă.

— Tu spune-l întîi, Morcoveaţă.

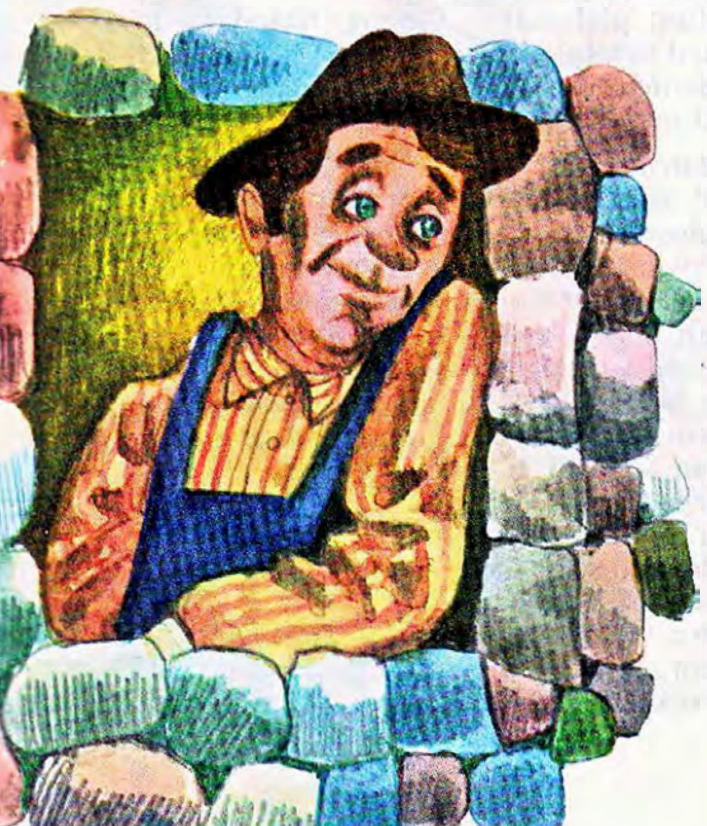

Morcoveaţă:

Da' te juri că după aia mă laşi să pun mîna unde vreau?

Matilda:

Mămica nu-mi dă voie să jur.

Morcoveaţă:

Atunci nu ţi-l spun.

Matilda:

Nici nu-mi pasă de cuvîntul ăsta al tău! Află că l-am ghicit, da, l-am ghicit.

Morcoveaţă, nerăbdător, forţează lucrurile.

— Ascultă, Matilda, n-ai ghicit nimic. Dar mie mi-ajunge cuvîntul tău de onoare. Uite, cuvîntul pe care-l spune tata înainte să deschidă casa de bani este „Lustrucu". Acuma gata, pot să pun mîna unde vreau.

— Lustrucu! Lustrucu! repetă Matilda, dîndu-se îndărăt, cu plăcerea de a cunoaşte o taină şi cu teama că taina asta nu face două parale. Adevărat, nu rîzi de mine?

Apoi, cum Morcoveaţă se apropie de ea fără să răspundă şi plin de hotărîre, cu mîna întinsă înainte, fata o rupe la fugă. Şi el o aude chicotind.

Matilda abia s-a făcut nevăzută şi Morcoveaţă aude deodată în spate un hohot batjocoritor.

Se întoarce. Un argat de la castel scoate capul prin geamlîcul grajdului şi rînjeşte cu gura pînă la urechi.

— Te-am văzut, Morcoveaţă! strigă el. O să te spun maică-ti.

Morcoveaţă:

Mă jucam, nene Pierre. Voiam s-o păcălesc pe mititica asta. Lustrucu e un nume scornit de mine[1]. Şi afară de asta, habar n-am care o fi cel adevărat.

Pierre:

Lasă, Morcoveaţă, mă doare-n cot pe mine de Lustrucu ăsta al tău. Nu de asta o să-i povestesc eu maică-ti, ci de ce-a fost după aia.

Morcoveaţă:

Păi ce-a fost?

Pierre:

Ehei, a fost ce-a fost. Degeaba, te-am văzut, Morcoveaţă! Zi tu că nu te-am vă-

[1] De fapt, „Lustrucu" nu-i o născocire de-a lui Morcoveaţă. Acesta e numele tipului grotesc al prostului dintr-un cîntec popular, nume născut, se pare, din întrebarea tradiţională a prostului la teatru: „L'eusses-tu cru?" — „Ai fi crezut una ca asta?".

zut! Ai început-o bine pentru vîrsta ta! În schimb, știu c-o să ți se lungească urechile deseară, nu glumă!

Morcoveață nu are ce să mai spună. Îmbujorat la față, de-ai zice că părul lui roșcat a pălit, își înfundă amîndouă mîinile în buzunare și se depărtează pleoștit și smiorcăind.

OBLEȚII

Morcoveață se joacă de unul singur în mijlocul curții, pentru ca doamna Lepic să-l poată supraveghea de la fereastră, și caută cu tot dinadinsul să nu-și dea în petic; deodată apare prietenul său Rémy. E un băiat de seama lui, care șchiopătează, dar ține morțiș să alerge, astfel că picioru-i stîng, beteag, se tîrăște după celălalt, fără să-l ajungă vreodată. Rémy duce un coșuleț în mînă.

— Morcoveață, vii și tu cu mine? întreabă el. Tata pune cînepă la topit în gîrlă. Îi dăm o mînă de ajutor și mai prindem și ceva cu panerele.

— Spune-i tu mamei, răspunde Morcoveață.

Rémy:

Păi de ce să-i spun eu?

Morcoveață:

Fiindcă mie n-o să-mi dea voie.

Tocmai atunci se ivește-n fereastră și doamna Lepic.

— Doamnă, vă rog, spune Rémy, îmi dați voie să-l iau pe Morcoveață cu mine, să prindem niște obleți?

Doamna Lepic lipește urechea de geam. Rémy o roagă pentru a doua oară, strigînd. Doamna Lepic a înțeles. Se vede cum mișcă din buze. Cei doi prieteni nu pricep nimic și se privesc nedumeriți. Dar doamna Lepic dă din cap deslușit în semn că nu.

— Nu vrea, bolborosește Morcoveață. Sigur, acuși o vezi că are nevoie de mine.

Rémy:

Cu atît mai rău! Am fi petrecut de minune. Nu vrea, nu vrea.

Morcoveață:

— Hai, rămîi cu mine! Ne jucăm aici amîndoi.

Rémy:

Asta nu! Mai bine mă duc să prind obleți. E un timp, o frumusețe! O să adun coșuri întregi.

Morcoveață :

Așteaptă-mă un pic. Așa face mămica întotdeauna. Întîi zice nu, dar pe urmă se răzgîndește.

Rémy :

Stau un sfert de ceas, mai mult nu.

Băieții se proțăpesc acolo amîndoi, cu mîinile înfundate în buzunare, și trag cu coada ochiului spre scară. Nu trece mult și Morcoveață îi dă cu cotul lui Rémy.

— Ce-ți spuneam eu ?

Într-adevăr, ușa se deschide și doamna Lepic coboară o treaptă, ținînd în mînă un paner pentru Morcoveață. Se oprește însă în loc, bănuitoare.

— Ia te uită, mai ești pe-aici, Rémy ? Te credeam plecat. Lasă, îi spun eu lui taică-tău că umbli haihui, și-ai să vezi tu.

Rémy :

Morcoveață m-a ținut, a zis să mai aștept.

Doamna Lepic :

Aha, așa, Morcoveață ?

Morcoveață nu zice nici da, nici ba. Nu mai știe nici el cum să o scalde. O cunoaște pe doamna Lepic cum își cunoaște buzunarul. A ghicit-o și de astă dată. Dar nătărăul ăsta de Rémy le încurcă, i-a stricat tot planul, așa că lui nu-i mai pasă ce-o să fie. Strivește iarba sub talpă, cu ochii ațintiți aiurea.

— Cu toate astea, mie mi se pare că n-am obiceiul să-mi iau cuvîntul înapoi, spune maică-sa.

Și nu mai adaugă nimic.

Urcă iar scara și intră în odaie, cu panerul pe care trebuia să-l ia Morcoveață ca să prindă obleți și pe care-l deșertase anume de nuci.

Rémy e departe acum.

Doamna Lepic nu prea știe de glumă, și copiii de prin vecini se apropie de ea prevăzători, căci îi înfricoșează aproape la fel ca învățătorul.

Rémy a zbughit-o spre gîrlă. Aleargă mîncînd pămîntul, iar piciorul lui stîng și zăbavnic lasă o dîră prin colb, dănțuie și sună ca o cutie de tinichea.

Ziua fiind pierdută, Morcoveață nu mai are chef de joacă.

Un prilej minunat de petrecere s-a dus pe apa sîmbetei.

Părerile de rău nu-s departe.

Le aşteaptă.

Singuratic şi fără apărare, lasă plictisul să-l năpădească şi pedeapsa să vină de la sine.

O LOVITURĂ DE TEATRU

Scena I

Doamna Lepic :

Încotro ?

Morcoveaţă :

Şi-a pus cravata cea nouă şi şi-a lustruit pantofii cu scuipat.

Mă duc cu tăticu' la plimbare.

Doamna Lepic :

Nu-ţi dau voie să pleci, auzi ? Că altfel...

Mîna-i dreaptă se trage îndărăt, ca şi cum ar vrea să-şi ia avînt.

Morcoveaţă (încet) :

Am înţeles.

Scena a II-a

Morcoveaţă :

Dus pe gînduri, lîngă ceasornic.

La urma urmei, ce vreau eu ? Să n-o iau după ceafă ! Mama e mai darnică în privinţa asta decît tata. Mi-am făcut socoteala. Cu atît mai rău pentru el.

Scena a III-a

Domnul Lepic :

Ţine mult la Morcoveaţă, dar cum e mereu pe drumuri, chemat de afaceri, nu are niciodată timp de el.

Hai să mergem.

Morcoveaţă :

Eu nu merg, tăticule.

Domnul Lepic :

Cum nu mergi ? Nu vrei ?

Morcoveaţă :

O, eu vreau, dar nu pot.

Domnul Lepic :

Lămureşte-mă, ce s-a întîmplat ?

Morcoveaţă:

Nimic, rămîn acasă.

Domnul Lepic :

Mda, sigur, iar ţi s-a năzărit ceva. Ce dihanie mai eşti şi tu ? Nu mai ştie omul cum să te ia. Ba vrei, ba nu vrei. Rămîi acasă, băieţaş, şi bîzîie cît pofteşti.

Scena a IV-a

Doamna Lepic:

Ca să audă ce se vorbeşte, ea are întotdeauna prevederea de-a trage cu urechea pe la uşi.

Sărăcuţul de el ! *Prefăcîndu-se că-l mîngîie, îi vîră mîna în păr şi-l trage vîrtos.* Ia te uită cît mai pătimeşte pentru că taică-său... *(aici se uită chiorîş la domnul Lepic)...* vrea să-l care după el. Mama ta nu te-ar chinui cu atîta cruzime.

Domnul Lepic-tatăl şi doamna Lepic-mama îşi întorc spatele unul altuia.

Scena a V-a

Morcoveaţă :

Ghemuit într-un dulap, cu două degete vîrîte în gură şi cu unul în nas.

Nu oricine poate fi orfan.

LA VÎNĂTOARE

Domnul Lepic îşi ia băieţii, pe rînd, la vînătoare. Ei merg în urma lui, ceva mai spre dreapta, din pricina bătăii puştii, şi duc tolba. Domnul Lepic e un mărşăluitor neobosit. Morcoveaţă se încăpăţînează să se ţină de taică-su, fără să se văicărească. Ghetele îl rod, degetele i se sucesc, cele mari i se umflă la capete ca nişte ciocănaşe, dar el nu zice nici pîs.

Dacă doboară vreun iepure de cum iese la vînătoare, domnul Lepic întreabă :

— Vrei să-l laşi la prima fermă din drum, sau să-l doseşti într-un tufiş şi să-l luăm deseară ?

— Nu, tăticule, răspunde Morcoveaţă, mai bine îl iau cu mine.

Uneori se întîmplă să poarte o zi întreagă cîte doi iepuri şi cinci potîrnichi. Atunci vîră mîna sau batista pe sub cureaua tolbei, ca să-şi odihnească umărul amorţit. Iar dacă le iese cineva în cale, arată sarcina din spinare, fudul, şi pentru o clipă uită de povară.

Oboseala îl ajunge mai ales atunci cînd tolba rămîne goală şi cînd nu are cu ce se fuduli.

— Aşteaptă-mă aici, îi spune uneori domnul Lepic. Eu mă abat niţel prin arătura asta.

Morcoveaţă se opreşte locului, înciudat, şi înţepeneşte aşa sub dogoarea soarelui. Se uită la taică-său cum calcă arătura în lung şi-n lat, brazdă cu brazdă şi bulgăre cu bulgăre, parcă netezindu-l cu grapa, cum scotoceşte cu ţeava puştii prin toate tufele, scaieţii şi mărăcinişurile, în timp ce pînă şi Pyram, dornic de un pic de umbră, se întinde la pămînt, gîfîind cu limba de-un cot.

„Degeaba, nu-i nimic pe-acolo, gîndeşte Morcoveaţă în sinea sa. Aşa, dă iama prin urzici, croieşte, prăpădeşte ! Să fiu eu iepure, la adăpost, într-o vizuină sub frunze, nici dracu' nu m-ar clinti peaşa arşiţă !"

Şi bombăne, afurisindu-l pe domnul Lepic.

Domnul Lepic mai sare un pîrleaz, să caute şi prin lucerna de alături ; mare mirare să nu dibuie de astă dată vreun urecheat.

— Zice să-l aştept, murmură Morcoveaţă, şi-acum trebuie să gonesc după el. Dacă începi ziua prost, îţi merge prost pînă seara. Aleargă, tăticule, asudă, scoate sufletul din cîine, poartă-mă după tine pînă mi s-or muia oasele, da-i tot degeaba. Deseară tot mofluzi ne întoarcem acasă.

Căci Morcoveaţă are nişte superstiţii copilăreşti.

De fiece dată cînd duce mîna la cozoroc, uite-l pe Pyram adulmecînd, cu părul zbîrlit şi coada ţeapănă. Domnul Lepic se apropie încetişor, cît mai mult, cu patul puştii în scobitura umărului. Morcoveaţă încremeneşte, năbuşit de un prim val de emoţie.

Îşi scoate şapca.

Atunci, ori îşi iau zborul nişte potîrnichi, ori ţîşneşte vreun iepure. Şi după cum Morcoveaţă *îşi pune şapca pe cap sau face un salut pînă-n pămînt,* domnul Lepic dă greş sau trage în plin.

Morcoveaţă recunoaşte singur : sistemul ăsta nu se prinde întotdeauna. Dacă repetă mişcarea prea des, ea rămîne fără urmări, ca şi cum norocul ar obosi să tot răspundă la aceleaşi semne. Iar Morcoveaţă, cumpătat, le răreşte, şi astfel izbuteşte aproape de fiece dată.

— Ai văzut ce lovitură ? întreabă domnul Lepic, cîntărind în mîini un iepure care nici n-a apucat să se răcească şi apăsîndu-l pe burta bălaie ca să stoarcă dintr-însul cele din urmă necurăţenii. Da' de ce rîzi ?

— Pentru că mulţumită mie l-ai doborît, răspunde Morcoveaţă.

Şi, mîndru de noua-i izbîndă, îi dezvăluie încrezător metoda sa.

— Ce spui ? face domnul Lepic.

Morcoveaţă :

Hm ! N-aş putea spune că nu mă-nşel niciodată.

Domnul Lepic :

Haide, lasă flecăreala, nătăfleaţă ! Dacă ţii la faima ta de băiat deştept, nu te sfătuiesc să îndrugi gogoşile astea de faţă cu alţii. Ţi-ar rîde în nas. Numai dacă nu cumva îţi baţi joc de taică-tău.

Morcoveaţă :

Zău că nu, tăticule. Iartă-mă, tu ai dreptate : sînt un nătărău.

MUSCA

Vînătoarea continuă şi Morcoveaţă, care ridică pocăit din umeri, convins că e un mare prost, merge iară în urma lui taică-său, plin de zel, căznindu-se să pună piciorul stîng în călcătura piciorului stîng al domnului Lepic şi întinzînd pasul de parcă l-ar fugări un căpcăun. Se odihneşte doar cît rupe vreo mură, vreo pară pădureaţă ori nişte porumbe din cele care fac gura pungă, albesc buzele şi potolesc setea. Dealtfel, într-unul din buzunarele tolbei duce plosca cu rachiu. Hai o înghiţitură, hai alta — dă gata aproape tot rachiul, de unul singur, fiindcă domnul Lepic, îmbătat de vînătoare, uită să mai ceară.

— Nu tragi o duşcă, tăticule ?

Vîntul n-aduce decît un mormăit de refuz. Morcoveaţă goleşte plosca făcîndu-i de petrecanie şi ultimului strop, cu care abia îl îmbiase pe taică-su şi, ameţit, întinde iar pasul după el. Pe neaşteptate se opreşte în loc, vîră un deget în ureche, scuturîndu-l de zor, îl trage afară, apoi parcă ascultă şi strigă domnului Lepic :

— Ştii, tăticule, cred că mi-a intrat o muscă în ureche.

Domnul Lepic :

Scoate-o, băiete.

Morcoveaţă:

S-a băgat prea la fund şi nu pot s-o ating. Aud doar cum bîzîie.

Domnul Lepic:

Atunci las-o să moară.

Morcoveaţă:

Şi dacă plodeşte, tăticule, dacă-şi face cuib ?

Domnul Lepic:

Încearcă s-o striveşti cu colţul batistei.

Morcoveaţă:

Ce-ar fi să torn niţel rachiu s-o înec ? Îmi dai voie ?

— Toarnă ce vrei, strigă domnul Lepic, dar lasă-mă-n pace !

Morcoveaţă lipeşte buza ploştii de ureche şi-o goleşte pentru a doua oară, să fie la adăpost dacă domnului Lepic i-ar trece prin minte să-şi ceară partea.

Şi îndată strigă voios, alergînd să-l ajungă din urmă :

— Ştii, tăticule, nu mai aud musca. Cu siguranţă că a dat ortul popii. Atîta doar c-a băut rachiul.

PRIMUL SITAR

— Stai colea, spune domnul Lepic. E locul cel mai bun. Eu umblu cu cîinele prin pădure şi stîrnim sitarii ; cum auzi : *pit, pit,* ciuleşte urechile şi cască ochii. Sitarii au să zboare chiar pe deasupra ta.

Morcoveaţă ţine arma în mîini. Astăzi va trage pentru întîia oară într-un sitar. Pînă acum a doborît cu puşca domnului Lepic o prepeliţă, a jumulit de pene aripa unei potîrnichi în zbor şi a lăsat să-i scape un iepure.

Prepeliţa a împuşcat-o la pămînt, sub nasul cîinelui. La început se uita la ghemotocul acela de culoarea ţărînei, fără să-l vadă.

— Dă-te niţel îndărăt, l-a sfătuit domnul Lepic, eşti prea aproape.

Fără voie, Morcoveaţă a mai făcut un pas înainte, a ochit şi a apăsat pe trăgaci, cu buza ţevii aproape lipită de cocoloşul cenuşiu, pe care l-a amestecat cu ţărîna. Pe urmă n-a mai găsit din prepeliţa sfîrtecată decît nişte pene şi un cioc însîngerat.

Cu toate acestea, doar doborîrea unui sitar sfinţeşte faima unui tînăr vînător, şi seara asta se vesteşte hotărîtoare în viaţa lui Morcoveaţă.

Ştie oricine că amurgul te amăgeşte. Lucrurile îşi învălmăşesc liniile nedesluşite. Bîzîitul unui ţînţar spintecă liniştea ca un tunet. Morcoveaţă, tulburat, ar vrea să treacă odată peste această încercare.

Sturzii înturnaţi de prin livezi ţîşnesc printre stejari. Morcoveaţă îi ia în cătarea armei, ca să-şi mai deprindă puţin ochiul. Şterge cu mîneca abureala de pe ţeavă. Frunze uscate zburdă fără ţintă, încoace şi încolo.

Într-un tîrziu, doi sitari, cu zborul îngreunat de lungile lor pliscuri, se înalţă şi se fugăresc drăgăstoşi, rotindu-se peste pădurea fremătîndă.

Pit, pit, pit, aude Morcoveaţă, întocmai cum îl prevenise domnul Lepic, dar atît de încet, încît nu crede că vin spre el. Ochii îi fug în toate părţile, fără astîmpăr. Zăreşte două umbre lunecîndu-i pe deasupra capului şi, cu patul puştii proptit în burtă, trage în aer, la nimereală.

Unul dintre sitari se năruie cu pliscul înainte, iar ecoul poartă cumplita detunătură în cele patru colţuri ale pădurii.

Morcoveaţă ridică sitarul cu aripa frîntă, îl vîntură biruitor în aer, trage în piept mirosul de pulbere.

Pyram soseşte în goană, lăsîndu-l în urmă pe domnul Lepic, care nu zăboveşte, dar nici nu se grăbeşte mai mult ca de obicei.

„Aproape că n-o să-şi creadă ochilor", gîndeşte Morcoveaţă, pregătit să culeagă laude.

Domnul Lepic dă însă la o parte crengile unui tufiş, iese la iveală şi zice liniştit fiului său încă învăluit de fumul împuşcăturii :

— Ce dumnezeu nu i-ai doborît pe amîndoi ?

CÎRLIGUL DE UNDIŢĂ

Morcoveaţă se apucă să cureţe peştii pe care i-a prins : lini, roşioare, ba chiar şi bibani. Le răzuie solzii cu cuţitul, apoi îi spintecă şi le pocneşte sub călcîi băşicile pereche, străvezii. Adună maţele pentru pisică. Furat de treabă, roboteşte de zor, aplecat peste găleata albă de spumă, băgînd de seamă să nu se stropească.

Doamna Lepic vine să arunce o privire.

— Bravo ! spune ea. Astăzi ai prins peşte de-o mîncărică pe cinste. Vezi că poţi fi îndemînatic cînd vrei ?

Îl mîngîie pe grumaz şi pe umeri, dar cum trage mîna, izbucneşte în ţipete de durere.

Un cîrlig de undiţă i s-a înfipt în vîrful degetului.

Ernestina apare în fugă, după ea Felix, curînd şi domnul Lepic.

— Ia să vedem ! spun ei.

Doamna Lepic strînge degetul între genunchi, din care pricină cîrligul se înfige şi mai adînc în carne. Felix şi Ernestina o susţin, iar domnul Lepic i-apucă şi-i ridică braţul, aşa că toţi pot să-i vadă degetul. Cîrligul i-a străpuns degetul dintr-o parte în alta.

Domnul Lepic încearcă să-l scoată.

— Ah, nu, nu aşa ! ţipă ascuţit doamna Lepic.

Într-adevăr, într-o parte vîrful, iar în cealaltă îndoitura ca o buclă nu lasă cîrligul să iasă.

Domnul Lepic își pune ochelarii.

— Drace ! face el. Ar trebui rupt.

Cum să-l rupă însă ? Soțul ei n-are cum să apuce cîrligul și, la cea mai mică încercare, doamna Lepic sare în sus și urlă. Cum, adică, vor să smulgă inima, viața din ea ? Păi cîrligul ăsta e oțel de soi.

— Hm, mormăie domnul Lepic, atunci trebuie crestat degetul.

Își potrivește ochelarii, scoate briceagul și se apucă să plimbe pe deget tăișul tocit al lamei, întîi ușor de tot, abia atingînd pielea. Apoi apasă. E numai broboane de sudoare. Dă sîngele.

— Au ! Au ! Au ! se văicărește doamna Lepic, și toți cei de față se cutremură.

— Mai repede, tăticule ! spune Ernestina.

— Ia nu te mai prosti atîta ! se oțărăște Felix la maică-sa.

Domnul Lepic își pierde răbdarea. Briceagul sfîrtecă, ferăstruiește la întîmplare, iar doamna Lepic, după ce a murmurat : „Măcelarule ! Măcelarule !", din fericire, leșină.

Domnul Lepic nu scapă prilejul. Alb la față și înnebunit, ciopîrțește, scormonește prin carne și iată că din degetul care nu-i decît o rană sîngerîndă cade și cîrligul.

Uf !

În vremea asta, Morcoveață — nimic. La primul țipăt al maică-si a și șters-o. Stă pe scară, cu capul în mîini, și caută să-și lămurească întîmplarea. De bună seamă că vrînd s-azvîrle undița mai departe, cîrligul i-a rămas prins în spate.

„Acum nu mă mai mir că nu trăgea peștele", își spune el.

Ascultă vaietele maică-si și la început nu-și prea face inimă rea din pricina lor. Parcă el n-are să urle cînd o să-i vie rîndul, numaidecît, ba încă și mai și, cît l-or ține puterile, pînă o să răgușească, astfel ca maică-sa să se creadă răzbunată cu un ceas mai devreme și să-i dea pace ?

Vecinii, atrași de larmă, vor să-l descoasă.

— Ce s-a întîmplat, Morcoveață ?

El tace mîlc, și-astupă urechile, și scăfîrlia-i roșcovană se face nevăzută. Vecinii se înșiră în capul scării și așteaptă să afle pricina.

În cele din urmă se ivește și doamna Lepic. E palidă ca o lăuză și, mîndră că a trecut printr-o mare primejdie, ține la vedere degetul legat cu grijă, cu o cîrpă. Biruindu-și o rămășiță de durere, le surîde celor de față, îi liniștește cu cîteva vorbe și-i spune blînd lui Morcoveață :

— M-ai făcut să pătimesc, băiețașul mamii. Dar te iert, nu-i vina ta.

Niciodată nu i-a vorbit așa. Morcoveață, uimit, ridică fruntea. Vede degetul maică-si înfășurat într-o cîrpă curată și legat cu ață, gros și pătrat, ca o păpușă de copil sărac. Ochii i se umplu de lacrimi.

Doamna Lepic se apleacă spre el. Băiatul dă să se ferească dindărătul brațului îndoit, ca de obicei. În schimb, maică-sa, mărinimoasă, îl sărută de față cu toți.

Morcoveață nu mai pricepe nimic. Plînge pe rupte.

— Dacă-ți spun c-a trecut, că te iert ! Mă crezi oare așa de haină ?

Morcoveață hohotește și mai și.

— Tii, că prost mai e ! Poți să juri că-l jupoaie cineva de viu, spune doamna Lepic către vecinii înduioșați de atîta bunătate.

Ea le dă cîrligul de undiță, pe care ei îl cercetează, curioși, cu toții. Unul zice că-i cîrlig numărul 8. Încetul cu încetul, doamna Lepic își recapătă ușurința vorbei și începe să turuie, povestind tuturor întîmplarea.

— Ah ! De nu mi-ar fi așa de drag, l-aș fi omorît pe loc. Afurisită unealtă și cîrligul ăsta. Credeam c-o să-mi dau duhul din pricina lui.

Ernestina e de părere că trebuie îngropat undeva departe, în capătul grădinii ; să-l pună într-o groapă și să bătucească bine pămîntul desaupra.

— Ba deloc ! sare Felix cu gura. Am să-l păstrez eu. Vreau să prind pește cu el. Ăsta zic și eu cîrlig — călit în sîngele mamei ! Ce mai pești o să prind ! O grozăvie ! De-ăia barosani, să nu-i poți duce în brațe.

Și-l zgîlțîie pe Morcoveață, care, buimac și acum că a scăpat fără chelfăneală, se întrece cu pocăința, scoate niște gemete răgușite și varsă lacrimi cu nemiluita, scăldîndu-și pistruii de pe mutra lui cea slută, obișnuită cu scatoalcele.

BĂNUȚUL DE ARGINT

I

Doamna Lepic :

N-ai pierdut nimic, Morcoveață ?

Morcoveață:

Nu, mămico.

Doamna Lepic :

De ce te grăbești să spui nu, fără să te gîndești ? Caută-te întîi prin buzunare.

Morcoveață :

Își întoarce buzunarele pe dos și le privește cum atîrnă ca niște urechi de măgar...

Ah, da, mămico ! Hai, dă-mi-l.

Doamna Lepic:

Ce să-ți dau ? Va să zică tot ai pierdut ceva ? Eu te-am întrebat așa, din întîmplare, și uite că am ghicit. Ce-ai pierdut ?

Morcoveață :

Nu știu.

Doamna Lepic:

Bagă de seamă ! Ești gata să tragi iar o minciună. Ai și început să bați cîmpii. Nu te pripi. Ia zi, ce-ai pierdut ? Nu cumva titirezul ?

Morcoveață:

Da, sigur. Nici nu mă mai gîndeam la el. Da, mămico, titirezul.

Doamna Lepic:

„Da mămico." Nu-i titirezul. Doar ți l-am luat săptămîna trecută.

Morcoveață:

Atunci, briceagul.

Doamna Lepic:

Care briceag ? Cine ți-a dat ție briceag ?

Morcoveață:

Nimeni.

Doamna Lepic:

Ei, băiete, așa n-o scoatem noi la capăt. S-ar zice că te bag în sperieți. Sîntem singuri și uite că eu te iau cu binișorul. Un copil care ține la mama lui n-are nimic de ascuns. Pun prinsoare c-ai pierdut bănuțul ăla de argint. De știut nu știu nimic, dar sînt sigură. Să nu tăgăduiești. Se vede după nas.

Morcoveață:

Mămico, era bănuțul meu. Mi l-a dat nașu' duminică. Dacă l-am pierdut, așa-mi trebuie. Nu-mi pare bine deloc, dar o să-mi treacă. Apoi, ce mare scofală un bănuț acolo ? Unul mai mult sau mai puțin !

Doamna Lepic:

Ia te uită ce-i merge gura ! Și eu sînt bună, stau să-l ascult. Va să zică puțin îți pasă că nașu-tău, care îți caută atîta în coarne, a trudit să-l cîștige și că o să se supere, așa?

Morcoveață:

Lasă, mămico, o să zicem că l-am cheltuit ca să-mi fac și eu un gust. Ce, trebuia să stau să-l păzesc toată viața ?

Doamna Lepic:

Gura, pocitanie ! Nu trebuia să pierzi bănuțul și nici să-l cheltuiești așa, de capul tău. Nu-l mai ai, te privește ; apucă-te și caută-l, găsește-l, scoate-l din fabrică, treaba ta. Hai, șterge-o, destul cu vorbăria.

Morcoveață:

Da, mămico.

Doamna Lepic:

Ia isprăvește cu „da, mămico" ăsta și nu mai face pe deșteptul : vai de tine de te-aud cumva lălăind, șuierînd printre dinți ori făcînd-o pe surugiul fără nici o grijă ! Cu d-astea nu se prinde la mine.

II

Morcoveață se plimbă cu pași măsurați pe aleile din grădină. Scîncește. Caută puțin și se smiorcăie o grămadă. Cînd simte că-l vede maică-sa, se oprește în loc sau se apleacă de scotocește cu degetele prin măcriș, ori prin nisipul mărunt. Cînd socoate că doamna Lepic s-a dus, nu mai caută. O pornește mai departe, numai de formă, cu nasul în vînt.

Unde naiba să fie bănuțul de argint ? Pe sus, prin vreun copac, prin vreun cuib ?

Sînt unii năuci care nu caută nimic și găsesc aur.

Ăsta-i lucru știut. În schimb, Morcoveață, de s-ar tîrî și de-a bușilea, n-ar face decît să-și tocească genunchii și unghiile degeaba, fără să găsească măcar un ac.

Obosit să tot umble așa, după cai verzi pe pereți, Morcoveață se lasă păgubaș și hotărăște să intre în casă, să iscodească în ce ape se mai scaldă maică-sa. Poate că s-a potolit și, dacă vede că el nu găsește bănuțul, se lasă și ea păgubașă.

Doamna Lepic însă — nicăieri.

— Mămico, mămico ! o strigă el sfios.

Ea tace chitic. Abia ce-a ieșit din odaie, lăsînd deschis sertarul de la măsuța de lucru. Iar printre ghemele de lînă, andrelele, mosoarele albe și roșii din sertar, Morcoveață zărește cîțiva bani de argint.

Parcă îmbătrînesc acolo. Ai zice că

dorm, treziți din somn doar din an în pași și rostogoliți de-a valma dintr-un colț în altul, fără să le țină cineva socoteala.

Pot să fie trei și tot atît de bine patru sau opt bănuți. Greu de numărat. Pentru asta ar trebui să răstorni sertarul, să scuturi ghemele. Și-apoi, cum dovedești ?

Cu acel sînge rece care nu-l părăsește decît în cine știe ce împrejurări deosebite, Morcoveață întinde mîna hotărît, șterpelește un bănuț și o ia din loc.

Frica de a nu fi prins asupra faptului îi alungă șovăiala, remușcările, gîndul primejdios de a se întoarce la masa de lucru a maică-si.

Iese glonț pe ușă, străbate aleile, alege un loc potrivit, „pierde" banul, îl pocnește cu călcîiul de-l înfundă în pămînt, apoi se trîntește pe burtă și, gîdilat de ierburi pe la nas, se tîrăște încoace și încolo, după cum i se năzare, în cercuri neregulate, întocmai ca atunci cînd te rotești, cu ochii legați, în jurul unui lucru ascuns, iar cel care conduce această joacă nevinovată se bate îngrijorat cu palmele pe pulpe și strigă :

„Păzea ! Foc ! Foc !"

III

Morcoveață:

Mămico, mămico, l-am găsit.

Doamna Lepic:

Și eu l-am găsit.

Morcoveață:

Cum așa ? Uite bănuțul.

Doamna Lepic :

Uite-l colea.

Morcoveață:

Asta-i bună ! Arată-l.

Doamna Lepic:

Arată-l tu.

Morcoveață:

Arată banul. Doamna Lepic l-arată pe al ei. Morcoveață îi pipăie, îi cîntărește în palmă și chibzuiește ce să răspundă.

Ciudat ! Tu unde l-ai găsit, mămico ? Eu, aici, pe alee, la rădăcina părului. De douăzeci de ori am călcat peste el pînă să-l văd. Lucea. La început am crezut că-i o bucată de hîrtie, ori vreo viorea albă. Nici nu m-am ostenit să m-aplec. Mi-o fi căzut din buzunar într-o zi cînd m-am tăvălit prin iarbă. Ia uită-te, mămico, să vezi unde se pitise hoțomanul, în ce bîrlog. Mi-a dat de furcă, nu glumă, poate să se laude cu asta !

Doamna Lepic:

Nu zic ba.

Eu am găsit banul în cealaltă haină a ta. Degeaba ți-am tot spus să-ți golești buzunarele atunci cînd te schimbi. Am vrut să-ți dau o lecție. Te-am lăsat să cauți ca să te-nveți minte. Dar se vede treaba că cine caută găsește, căci acum, uite, ai doi bănuți de argint, nu unul. Iată-te bogat. Totul e bine cînd se sfîrșește cu bine, însă să știi de la mine că nu banii aduc fericire.

Morcoveață:

Pot să mă duc la joacă, mămico?

Doamna Lepic:

Sigur că da. Joacă-te acum, pînă nu-ți trece vremea. Ia-ți și bănuții.

Morcoveață:

Oh, mămico, unul mi-ajunge și chiar te rog să-l păstrezi tu pînă mi-o trebui.

Doamna Lepic:

Nu, socoteala cinstită e prietenie de nădejde. Păstrează-ți bănuții. Sînt ai tăi amîndoi, și cel de la nașu-tău, și cel pe care l-ai găsit sub păr, dacă nu cumva ți-l cere păgubașul. Cine să fie? Îmi tot frămînt mintea, dar degeaba. Tu ce crezi?

Morcoveață:

Zău dacă știu, și-apoi puțin îmi pasă: văd eu mîine. Sărut mîna, mămico, și mulțumesc.

Doamna Lepic:

Stai nițel! Și dacă-i grădinarul?

Morcoveață:

Să dau o fugă să-l întreb?

Doamna Lepic:

Nu pleca, prîsleo, ajută-mă și tu un pic. Ia să ne gîndim noi. Pe taică-tu nu-l putem bănui că umblă fără băgare de seamă cu banii, doar e om în toată firea. Soră-ta își strînge economiile în pușculiță. Frate-tău n-are cînd să mai piardă banii: și-așa i se duc printre degete.

Adică, eu să-l fi pierdut?

Morcoveață:

Asta m-ar mira, mămico, fiindcă tu ești ordonată în toate.

Doamna Lepic:

De, o mai pat ei și oamenii mari, nu numai copiii. În sfîrșit, văd eu. Oricum, asta mă privește doar pe mine. S-o lăsăm baltă. Tu nu-ți mai bate capul, hai, fugi la joacă, dragul mamei, dar nu te depărta prea mult de casă. Eu mă duc s-arunc o privire în sertarul mesei mele de lucru.

Morcoveață, care o și zbughise, se întoarce și face cîțiva pași după maică-sa. În cele din urmă se hotărăște brusc, o ajunge din urmă, îi trece înainte, se înțepenește în fața ei și-i întinde în tăcere obrazul.

Doamna Lepic:

Cu mîna dreaptă ridicată — amenințare năprasnică.

Te știam mincinos, dar nu în halul ăsta. Acum minți cît șapte. Mergi tot pe drumul ăsta! Azi furi un ou, mîine un bou! Și după asta o omori și pe maică-ta.

Răsună prima palmă.

IDEI PERSONALE

Seara, domnul Lepic, Felix, Ernestina și Morcoveață se strîng în jurul căminului în care arde o buturugă cu rădăcini cu tot, și cele patru scaune ale lor se leagănă pe picioarele din față. Stau la taifas și, în lipsa doamnei Lepic, Morcoveață le împărtășește ideile sale.

— Pentru mine, spune el, faptul că ești neam cu cineva nu înseamnă nimic. Așa, de pildă, tu știi cît te iubesc, tăticule! Or, eu nu te iubesc fiindcă ești tatăl meu; te iubesc fiindcă ești prietenul meu. La drept vorbind n-ai nici un merit că ești tatăl meu, dar prietenia ta o privesc ca pe o înaltă favoare cu care nu-mi ești îndatorat și pe care mi-o acorzi cu dărnicie.

— Haida-de! face domnul Lepic.

— Dar pe mine, dar pe mine? întreabă Felix și Ernestina.

— E tot aia, răspunde Morcoveață. Numai întîmplarea v-a făcut fraților mei. De ce v-aș fi recunoscător pentru asta? Cine-i vinovat că tustrei sîntem de-alde Lepic? Nu vă puteți împotrivi în nici un fel lucrului ăsta. Așadar, n-are nici un rost să vă rămîn îndatorat pentru o înrudire involuntară. Eu vă mulțumesc doar, ție, frate, pentru ocrotirea ta, și ție, surioară, pentru grija plină de folos pe care mi-o porți.

— Încîntat! spune Felix.

— De unde-o mai fi scoțînd cugetările astea năzdrăvane? se minunează Ernestina.

— Toate astea, urmează Morcoveață, le spun în general, fără să dau nume; iar dacă mămica ar fi aici, le-aș repeta și de față cu ea.

— Nu spui tu poveștile astea de două ori, zice Felix.

— Ce vezi tu rău în cuvintele mele? i-o întoarce Morcoveață. Nu-mi răstălmăciți gîndurile! Departe de a fi fără inimă, eu vă iubesc mai mult decît vi se pare vouă. Dar această afecțiune, în loc să fie banală, pornită din instinct și deprindere, este conștientă, rațională, logică. Logică, iată termenul pe care-l căutam.

— Oare cînd o să te dezbari tu de năravul de a folosi cuvinte al căror înțeles nu-l cunoști, mormăie domnul Lepic, ridicîndu-se să meargă la culcare, și să tot cauți, la vîrsta ta, să fii mai cu moț decît ceilalți? Dacă bunicul vostru, răposatul, m-ar fi auzit îndrugînd doar un sfert din palavrele tale, mi-ar fi arătat pe loc, cu un picior în fund și una după ceafă, că nu-s decît fecioru-su.

— Vorbim și noi ca să mai treacă vremea, glăsuiește Morcoveață, cuprins deodată de neliniște.

— E și mai bine să taci din gură, i-o retează domnul Lepic, care ține o lumînare în mînă.

Și pleacă. Felix îl urmează.

— Să ne vedem cu bine, bătrîne! i-aruncă el lui Morcoveață.

După Felix se ridică și Ernestina și murmură cu un aer grav:

— Bună seara, dragul meu prieten!

Morcoveață rămîne singur, descumpănit.

Ieri, domnul Lepic îl sfătuia să se deprindă să gîndească:

„Ce-i aia: zice lumea? Cine-i lumea? Lumea înseamnă nimeni. Prea repeți ca un papagal tot ce-auzi de la alții. Încearcă să gîndești tu, cu capul tău. Folosește idei personale în vorbire, chiar dacă la început nu ai decît una singură."

Văzînd că la prima încercare de acest fel toți îl privesc pieziș, Morcoveață înăbușă focul, înșiră scaunele la perete, face o plecăciune către pendulă și se duce să se culce în odaia în care dă scara pivniței, numită din pricina asta odaia pivniței. Odaia-i răcoroasă și plăcută vara. Vînatul se păstrează lesne acolo o săptămînă încheiată. Ultimul iepure doborît sîngerează cu botul într-o strachină. Mai sînt acolo niște coșuri pline cu grăunțe pentru găini, și Morcoveață nu se mai satură să tot răscolească grăunțele, înfundîndu-și mîinile pînă la cot în ele.

De obicei, toată hăinăria familiei, atîrnată în cuier, îl înspăimîntă. Ai zice că-s niște sinucigași, care abia s-au spînzurat,

avînd mai întîi grijă să-şi înşire ghetele, în ordine, pe poliţa de deasupra.

În schimb, astă-seară nu se mai teme. Nu mai scotoceşte cu privirea pe sub pat. Nu-l înfricoşează nici luna, nici umbrele, nici puţul din grădină, săpat acolo parcă anume pentru cine ar avea chef să se arunce într-însul pe fereastră.

I-ar fi frică dacă s-ar gîndi că-i este frică, dar nu se mai gîndeşte la asta. Şi-a pus cămaşa de noapte şi uită să păşească numai pe călcîie, ca să nu-l pătrundă răcoarea lespezilor de pe jos.

Se vîră în aşternut şi, cu ochii pironiţi la ciubucele de ipsos umed, continuă să-şi dezvolte ideile personale, numite astfel fiindcă trebuie să le păstreze doar pentru sine.

FURTUNA FRUNZELOR

S-a scurs o bună bucată de vreme de cînd Morcoveaţă iscodeşte visător o frunză din vîrful acestui plop uriaş.

Cu gîndurile aiurea, aşteaptă să se clintească.

Ai spune că-i desprinsă de plop şi că trăieşte o viaţă a ei, singuratică, liberă.

În fiecare zi se aureşte sub prima şi ultima rază de soare.

A rămas aşa de la amiază, încremenită, parcă moartă, mai degrabă pată decît frunză, şi Morcoveaţă îşi pierde răbdarea, supărat, cînd în sfîrşit ea face un semn.

Dedesubt, o frunză apropiată face acelaşi semn. Altele îl repetă, îl împărtăşesc frunzelor învecinate, care-l trec cu grabă mai departe.

E semn de primejdie, căci în zare se iveşte marginea unei tichii cafenii.

Şi plopul a şi început să se cutremure. Se căzneşte parcă să urnească din loc, să împingă în lături păturile grele de aer care-l apasă.

Neliniştea lui cuprinde fagul, un stejar, castanii, şi toţi copacii din grădină prind să-şi facă semne, dîndu-şi de ştire că marginea deslușită şi întunecată a tichiei e împinsă înainte şi se lăţeşte tot mai mult pe cer.

La început, copacii îşi zbuciumă crengile subţiri, amuţind păsăretul, amuţind mierla ce zvîrlea o notă la întîmplare, ca un bob de mazăre crud, turtureaua pe care Morcoveaţă o zărise adineauri vărsîndu-şi în rafale gunguritul din guşa-i pestriţă, şi coţofana cea nesuferită, cu coada ei coţofenească.

Apoi, pentru a-şi înfrica vrăjmaşul, purced să-şi frămînte braţele vînoase şi lungi.

Tichia vineţie îşi poartă înainte năvala-i lenevoasă.

Încet, încet, se bolteşte peste tot cerul. Alungă azurul şi astupă orice locşor pe unde poate pătrunde aerul, vrînd parcă să-l sufoce pe Morcoveaţă. Uneori ai zice că, istovită de propria-i povară, tichia asta e gata să se prăvale peste sat; dar se opreşte la vreme deasupra clopotniţei, temîndu-se că vîrful acesteia ar putea să o sfîşie.

Uite-o, e atît de aproape, că, fără vreo altă ameninţare, începe panica, izbucnesc ţipete.

Copacii şi-amestecă mînioşi umbrele nedeslușite, în care lui Morcoveaţă i se năzare că vede cuiburi pline de ochi rotunzi şi ciocuri albe. Vîrfurile lor se încovoaie şi se îndreaptă, ca nişte capete trezite pe neaşteptate din piroteală. Cîrduri, cîrduri, frunzele îşi iau zborul, se abat îndărăt şi, temătoare, îmblînzite, încearcă să se prindă la loc. Plăpîndele frunze de salcîm suspină, cele ale mesteacănului jupuit se tînguie, cele ale castanilor şuieră, cele ale curcubeţicii căţărătoare se fugăresc într-un freamăt pe zid.

Ceva mai încolo, merii bondoci îşi scutură poamele, care cad bufnind surd la pămînt.

Puţin mai departe, tufele de coacăză sîngerează picuri roşii, cele de porumbe picură cerneală.

Şi departe de tot, ca îmbătate, verzele mişcă din urechile lor de măgar, iar cepele mîniate se izbesc între ele, spărgîndu-şi măciuliile doldora de seminţe.

Ce să fie? Ce toană? Ce înseamnă asta? Nu tună. Grindina nu bate. Nu fulgeră şi nu cade strop de ploaie. Noaptea asta tăcută în miezul zilei, care-l înnebuneşte şi-l înspăimîntă pe Morcoveaţă, este întunecimea vijelici de sus.

Acum tichia s-a întins peste tot, sub soarele ascuns.

Totuşi tichia se mişcă. Morcoveaţă ştie

bine asta: aluneca mereu, iar norii în goană o vor destrăma pînă la urmă. Şi el are să vadă iarăşi soarele. Deşi acoperă întreg cerul, tichia îi stringe ţeasta şi-i apasă fruntea. Închide ochii şi ea i se lasă dureros peste pleoape.

Îşi înfundă şi degetele-n urechi, dar furtuna de afară pătrunde la el în odaie cu ţipetele şi vijelia ei.

Şi-i culege inima ca pe un petic de hîrtie de pe uliţă.

I-o strînge, i-o mototoleşte, o face boţ şi-o duce de-a rostogolul.

Aşa că Morcoveaţă a mai rămas doar cu un bob de inimă.

REVOLTA

I

Doamna Lepic:

Morcoveaţă, puiule, fii băiat de treabă şi du-te de adu-mi o jumătate de unt de la moară. Hai, dă o fugă. Nu ne aşezăm la masă pînă ce nu te-ntorci.

Morcoveaţă:

Nu vreau, mămico.

Doamna Lepic:

De ce să nu vrei? Te aşteptăm, aşa cum ţi-am spus.

Morcoveaţă:

Nu vreau, mămico, nu mă duc la moară.

Doamna Lepic:

Cum adică nu vrei să te duci la moară? Ce vorbă-i asta? Te-a întrebat cineva?... Visezi?

Morcoveaţă:

Nu, mămico.

Doamna Lepic:

Hm, eu nu mai pricep nimic, băiete. Du-te numaidecît la moară să-mi aduci o jumătate de unt, ai auzit?

Morcoveaţă:

Am auzit. Dar de dus nu mă duc.

Doamna Lepic:

Nu cumva visez eu? Ce-i asta? E pentru prima oară în viaţa ta cînd nu vrei să m-asculţi.

Morcoveaţă:

Da, mămico.

Doamna Lepic:

Nu vrei să asculţi de mama ta?

Morcoveaţă:

De mama mea, da, mămico.

Doamna Lepic:

Ei, nu mai spune, s-o văd şi pe asta! Nu te cari odată?

Morcoveaţă:

Nu, mămico.

Doamna Lepic:

Gura, cară-te, auzi?

Morcoveaţă:

De tăcut, tac, dar nu mă car nicăieri.

Doamna Lepic:

Ia farfuria asta şi cară-te cît mai ai timp, auzi?

II

Morcoveaţă tace, fără să se urnească din loc.

— Ia uitaţi-vă, curată revoluţie! strigă doamna Lepic pe scară, ridicînd braţele.

Într-adevăr, e pentru prima oară cînd Morcoveaţă îi spune nu. Şi barem dacă l-ar fi supărat cu ceva! Dacă măcar l-ar fi luat de la joacă! Nici pomeneală! Stătea trîntit la pămînt şi trîndăvea, cu nasul în vînt şi ochii închişi în soare. Şi acum, cu capul sus, o înfruntă.

Doamna Lepic nu mai înţelege nimic. Îi cheamă pe toţi, ca şi cum ar striga după ajutor.

— Ernestina, Felix, veniţi încoace să vedeţi minunăţie! Să vină şi tata, şi Agata. Nimeni să nu lipsească.

Pînă şi rarii trecători de pe uliţă se opresc.

Morcoveaţă stă în mijlocul curţii, la distanţă, mirat că-i în stare să facă faţă primejdiei şi de-a dreptul uimit că doamna Lepic uită să-l bată. Dar ceea ce se petrece e atît de grav, încît ea nu se mai simte în stare de nimic. A renunţat la gesturile ei obişnuite de intimidare, la privirea ei ascuţită şi arzătoare ca un ac înroşit. Şi totuşi, fără voie, buzele i se dezlipesc de apăsarea furiei lăuntrice, care izbucneşte şuierînd.

— Oameni buni, se văicăreşte ea, l-am rugat pe Morcoveaţă, cu frumosul, să-mi dea o mînă de ajutor, să facă o mică plimbare pînă la moară. Ia ghiciţi, ce mi-a răspuns? Întrebaţi-l numai. Altfel aţi crede că născocesc.

Toţi ghicesc, iar Morcoveaţă, prin atitudinea sa, e scutit să mai repete.

Blînda Ernestina se apropie şi-i şopteşte la ureche:

— Bagă de seamă, o să fie vai de cozo-

nacul tău pînă la urmă. Fii ascultător, ia aminte la ce-ţi spune sora ta, fiindcă îţi vrea binele.

Felix se crede la teatru. N-ar lăsa pe nimeni să-i ia locul. Nu se gîndeşte că dacă Morcoveaţă n-o să le mai facă pe toate, o parte din treburi vor pica de mîine în seama fratelui mai mare, cum e şi firesc. Mai degrabă l-ar încuraja. Nu mai departe decît ieri îl privea cu dispreţ, zicîndu-i găină plouată. Astăzi însă îl socoteşte deopotrivă cu sine şi-l stimează. Ţopăie pe loc şi se veseleşte grozav.

— S-a întors lumea pe dos, rosteşte doamna Lepic, copleşită, aşa că eu nu mă mai amestec. Mă dau bătută. Să vie altcineva să îmblînzească fiara asta fioroasă. Îi las împreună pe fiu şi pe tată. Descurcă-se cum or şti!

— Tăticule, spune sugrumat Morcoveaţă, în plin zbucium, căci încă nu s-a deprins cu toate acestea, dacă vrei tu să mă duc la moară după jumătatea aia de unt, pentru tine mă duc, dar numai pentru tine. Pentru mama nu mă duc nici în ruptul capului.

Se pare că domnul Lepic e mai mult încurcat decît măgulit de această mărturisire. Nu se simte la largul lui să-şi arate astfel autoritatea sa de părinte, mai cu seamă pentru o jumătate de kilogram de unt.

Stînjenit, face cîţiva paşi, apoi ridică din umeri, întoarce spatele şi intră în casă.

Deocamdată lucrurile se opresc aici.

ULTIMUL CUVÎNT

Seara, la cină, au tăcut cu toţii, nu atît din obişnuinţă, cît mai ales din stînjeneală, iar doamna Lepic, bolnavă la pat, nici nu s-a arătat. Isprăvind cu masa, domnul Lepic îşi scoate şervetul, îl aruncă lîngă farfurie şi spune:

— Nu merge nimeni la plimbare cu mine pe drumul cel vechi?

Morcoveaţă înţelege că domnul Lepic a ales anume acest fel de vorbă, ca să-l oftească pe el. Se ridică îndată, aşază scaunul la perete, cum face întotdeauna, şi-l urmează supus pe taică-său.

În primele clipe păşesc în tăcere. Întrebarea cea de neînlăturat zăboveşte. Morcoveaţă încearcă să o ghicească şi caută un răspuns. Acuma-i pregătit. Deşi grozav de zdruncinat sufleteşte, nu-i pare rău de nimic. Ziua de azi i-a adus o emoţie atît de puternică, încît nu se teme că alta ar putea să o întreacă. Şi vocea domnului Lepic, care în sfîrşit s-a hotărît să vorbească, îl linişteşte.

Domnul Lepic:

Ce mai aştepţi ca să-mi explici ultima ispravă cu care ai mîhnit-o pe maică-ta?

Morcoveaţă:

Tăticule dragă, am stat mult în cumpănă, dar toate au un capăt pe lumea asta. Mărturisesc: n-o mai iubesc pe mama.

Domnul Lepic:

Ce spui! Şi de ce? De cînd?

Morcoveaţă:

Pentru toate. De cînd o cunosc!

Domnul Lepic:

Asta-i rău, băiete! Spune-mi măcar ce ţi-a făcut.

Morcoveaţă:

Ar fi prea multe de spus. Tu nu bagi de seamă nimic?

Domnul Lepic:

Ba da. Bag de seamă că te îmbufnezi cam des.

Morcoveaţă:

Mă scoate din sărite să-i aud pe toţi zicînd că mă îmbufnez. Sigur, Morcoveaţă nu-i în stare să poarte pică nimănui. El se îmbufnează doar. Daţi-i pace! După ce-i trece, o să iasă din cotlonul lui, împăcat şi senin. Mai ales nu-i arătaţi că-l luaţi în seamă. Eh, un fleac acolo!

Iartă-mă, tăticule, ăsta nu-i fleac decît pentru tata şi mama, sau pentru străini. E adevărat, uneori mă mai şi îmbufnez numai aşa, de formă, dar te asigur că alteori mi se întîmplă să turbez, nu altceva, şi atunci nu mai uit jignirea.

Domnul Lepic:

Ba da, ba da, o să uiţi tu cicălelile astea, fii pe pace.

Morcoveaţă:

Nu, nu. Tu nu ştii totul, tu stai aşa de puţin acasă!

Domnul Lepic:

Sînt nevoit să umblu.

Morcoveaţă (cu siguranţă în glas):

Afacerile sînt afaceri, tăticule. Pe tine te fură grijile, în timp ce mama, e cazul să-ţi spun, n-are alt cal de bătaie în afară de mine. Nu mă leg de tine. Fireşte, n-ar tre-

bui decît s-o părăsesc. tu m-ai ocrotit. Începutul cu începutul, pentru că-mi ceri, am să-ţi spun tot ce s-a întîmplat în trecut. Ai să vezi singur dacă exagerez şi dacă am ţinere de minte. Dar acum, tăticule, te rog să-mi dai un sfat.

Aş vrea să trăiesc departe de mama.

După părerea ta care ar fi cel mai bun mijloc?

Domnul Lepic:

Păi n-o vezi decît două luni pe an, în vacanţă.

Morcoveaţă:

Ar trebui să mă laşi să stau la internat şi în vacanţă. Mi-ar prinde mai bine.

Domnul Lepic:

Ăsta-i un privilegiu de care se bucură numai elevii săraci. Lumea ar zice că te-am lăsat în voia soartei.

Şi-apoi, nu te gîndi numai la tine. Eu unul ţi-aş simţi lipsa.

Morcoveaţă:

Ai veni să mă vezi, tăticule?

Domnul Lepic:

Plimbările de plăcere costă scump, Morcoveaţă.

Morcoveaţă:

Te-ai folosi de călătoriile tale de afaceri şi te-ai abate niţel din drum.

Domnul Lepic:

Asta nu. Pînă acum m-am purtat faţă de tine la fel cum m-am purtat faţă de fratele şi de sora ta, avînd grijă să nu nedreptăţesc pe nici unul. Am să fac aşa şi de-acum înainte.

Morcoveaţă:

Atunci să mă las de învăţătură. Ia-mă de la internat pe motiv că nu-mi văd de carte, şi eu o să-mi aleg o meserie.

Domnul Lepic:

Ce meserie? Vrei poate să te bag ucenic la un cizmar, nu?

Morcoveaţă:

Acolo sau în altă parte. Mi-aş cîştiga singur pîinea şi aş fi liber.

Domnul Lepic:

Prea tîrziu, bietul meu Morcoveaţă. Am cheltuit o groază de bani ca să înveţi, şi tu s-ajungi să baţi pingele?

Morcoveaţă:

Şi dacă ţi-aş spune, tăticule, că am încercat să mă omor?

Domnul Lepic:

Ei, le cam umfli, Morcoveaţă.

Morcoveaţă:

Jur că şi ieri am vrut să mă spînzur.

Domnul Lepic:

Şi uite că eşti teafăr. Va să zică n-ai prea avut chef de asta. În schimb te umfli în pene cînd ţi-aduci aminte de sinuciderea asta a ta neizbutită. Ţi-nchipui poate că gîndul morţii te-a ademenit numai pe tine. Ei, Morcoveaţă, egoismul ăsta o să te ducă de rîpă.

Prea tragi plapuma numai pe tine. Prea te crezi buricul pămîntului.

Morcoveaţă:

Tăticule, frate-meu e fericit, sora mea e fericită, şi dacă într-adevăr mamei nu-i place să mă cicălească, aşa cum spui tu, atunci eu nu mai zic nimic. Eh, ce ştii tu, tu eşti stăpîn în casă şi toţi se tem de tine, toţi, chiar şi mama. Ea nu poate să facă nimica împotriva fericirii tale. Şi asta dovedeşte că sînt şi oameni fericiţi pe lume.

Domnul Lepic:

Măi găgăuţă, cap pătrat ce eşti, judeci cu ciubotele. Vezi tu lămurit ce are omul în adîncul inimii? Şi pricepi chiar toate lucrurile?

Morcoveaţă:

În ce mă priveşte pe mine, da, tăticule; ori, cel puţin, încerc.

Domnul Lepic:

Atunci, Morcoveaţă prietene, nu te mai gîndi la fericire. Ascultă vorba mea: niciodată n-ai să fii mai fericit decît eşti acum. Auzi? Niciodată!

Morcoveaţă:

Frumoasă făgăduială.

Domnul Lepic:

Supune-te, călăreşte-te, aşteaptă să devii major şi stăpîn pe viaţa ta, şi atunci, dobîndindu-ţi libertatea, poţi să ne renegi şi să-ţi schimbi familia, dacă nu firea şi toanele. Dar, pînă atunci, caută să nu-ţi faci sînge rău, înăbuşă-ţi simţămintele şi uită-te cu băgare de seamă la cei din jur, chiar la cei care trăiesc în preajma ta; vei zîmbi de multe ori şi vei avea surprize consolatoare, te-asigur.

Morcoveaţă:

Au şi ceilalţi necazurile lor, fără îndoială. Dar pe ei o să-i plîng mîine. Azi cer dreptate pentru mine. Orice soartă e mai bună decît a mea. Am o mamă care nu mă iubeşte şi pe care nici eu n-o iubesc.

— Îţi închipui cumva că eu o iubesc? izbucneşte domnul Lepic, pierzîndu-şi răbdarea...

La aceste cuvinte, Morcoveaţă ridică ochii spre taică-său. Priveşte îndelung faţa lui aspră, barba-i deasă, în care gura s-a ascuns ruşinată parcă de a fi spus prea multe, fruntea brăzdată, creţurile din ju-

rul ochilor şi pleoapele lui lăsate, ce te fac să crezi că umblă dormind.

Un timp, băiatul nu scoate nici o vorbă. Se teme că bucuria lui tainică şi mîna asta pe care o apucă şi o ţine într-a sa, aproape cu de-a sila, ar putea să fie doar o închipuire.

Apoi strînge pumnul, ameninţă satul aţipit în noapte şi strigă, umflîndu-se ca un actor:

— Afurisito! O făcuşi şi pe asta! Te urăsc!

— Taci, spune domnul Lepic, la urma urmei e mama ta.

— Oh! răspunde Morcoveaţă redevenind simplu şi prevăzător. Nu spun asta pentru că-i mama mea.

ALBUMUL LUI MORCOVEAŢĂ

I

Dacă un străin răsfoieşte albumul de fotografii al familiei Lepic, nu poate să nu se mire. Pe Ernestina şi pe Felix îi vede poziţi în toate chipurile: în picioare, aşezaţi, înfofoliţi sau pe jumătate despuiaţi, veseli sau posomoriţi, în mijlocul unor bogate decoruri.

— Şi Morcoveaţă?

— Aveam nişte poze de-ale lui, de cînd era mic, răspunde doamna Lepic, dar era atît de drăgălaş, că cine le vedea mi le şi smulgea din mînă, aşa că nu mi-a mai rămas nici una.

Adevărul e că pe Morcoveaţă nu-l „trage în poză" niciodată.

II

Morcoveaţă-n sus, Morcoveaţă-n jos, aşa că aproape nici ai lui nu-i mai ţin minte adevăratul nume.

— De ce-i spuneţi Morcoveaţă? Din pricină că are părul gălbui?

— Sufletul lui e şi mai şi decît părul, răspunde doamna Lepic.

III

Alte semne particulare:

Mutra lui Morcoveaţă nu spune prea multe în folosul lui.

Morcoveaţă are nasul ca un muşuroi.

Morcoveaţă are întotdeauna fărîmiţe de pîine prin urechi, oricît l-ai curăţa.

Morcoveaţă mănîncă zăpadă.

Morcoveaţă bălăbăneşte picioarele în mers şi umblă atît de şui, încît pare cocoşat.

Gîtul lui Morcoveaţă e albăstrui de jeg, de parcă ar purta zgardă.

În sfîrşit, Morcoveaţă răspîndeşte în jur un miros ciudat, care n-aduce defel a mosc.

IV

Dimineaţa se scoală cel dintîi, odată cu servitoarea.

Iarna, sare din pat înainte să se lumineze de ziuă şi se uită la ceas cu mîinile, pipăind arătătoarele cu vîrful degetelor.

Cînd cafeaua şi ciocolata sînt gata, el înfulecă la repezeală ceva, orice îi cade sub mînă.

V

Cînd este prezentat cuiva, întoarce capul, întinde mîna pe dinapoi, se face mic, îndoindu-şi picioarele, şi scarpină peretele.

Şi dacă-i întrebat:

— Morcoveaţă, nu vrei să mă săruţi?

Răspunde:

— Oh! Nu merită osteneala.

VI

Doamna Lepic:

Morcoveaţă, răspunde cînd îţi vorbeşte cineva.

Morcoveaţă:

Îmhîn, mămico.

Doamna Lepic:

Ţi-am mai spus, mi se pare, că nu se vorbeşte cu gura plină.

VII

Morcoveaţă nu se poate stăpîni să nu-şi vîre mîinile în buzunare. Şi oricît de iute le scoate, cînd o vede pe doamna Lepic, e prea tîrziu. Într-o bună zi, ea o să-i coasă buzunarele cu mîini cu tot.

VIII

— Orice ţi s-ar întîmpla, îi spune prietenos naşu-său, nu-i bine să minţi. Asta-i un obicei păcătos, care n-ajută la nimic, fiindcă adevărul iese întotdeauna la iveală.

— Da, răspunde Morcoveaţă, dar aşa mai cîştigi timp.

IX

Cu chiu, cu vai, leneşul de Felix a isprăvit cu învăţătura.

Se întinde şi răsuflă uşurat.

— Ce ţi-ar plăcea să faci? îl întreabă domnul Lepic. Eşti la vîrsta cînd te hotărăşti în viaţă. Ce ai de gînd să faci?

— Cum, iarăşi? sare cu gura Felix.

X

Se joacă jocuri nevinovate.

Pe banca acuzaților se află domnișoara Berta.

— O judecăm pentru că are ochi albaștri, spune Morcoveață.

Toată lumea izbucnește:

— Foarte drăguț! Ce poet galant!

— Oh! răspunde Morcoveață. Nici nu i-am văzut ochii. Am spus-o așa, într-o doară. Asta-i o expresie convențională, o figură de retorică.

XI

Cînd se încinge vreo bătaie cu bulgări de zăpadă, Morcoveață singur face cît o tabără întreagă. E temut și i s-a dus buhul, fiindcă bagă pietre în bulgări.

Ținteşte la cap: e mai sigur.

Cît e ger și ceilalți se dau pe gheață, își face un lunecuș numai pentru el, departe, pe iarbă.

La capră îi place să sară ceilalți. El rămîne mereu „capră".

La baba-oarba se lasă prins cît vrei, fără să-i pese de libertatea lui.

Iar la de-a v-ați ascunselea se ascunde așa de bine, încît uită toți de el.

XII

Copiii se măsoară să vadă cine-i mai înalt.

Îți dai seama cît de colo că Felix e în afara jocului; el îi întrece cu un cap pe ceilalți. Dar Morcoveață și Ernestina, cu toate că ea e fată, trebuie să se așeze alături. Ernestina se ridică pe vîrfuri, iar Morcoveață, dornic să nu supere pe nimeni, îi păcălește și se lasă un pic în jos, ca să o ajute cît de cît.

XIII

Morcoveață o sfătuiește pe Agata, servitoarea lor:

— Dacă vrei să te pui bine cu doamna Lepic, vorbește-mă pe mine de rău.

Dar și asta are o margine.

Doamna Lepic nu suferă ca alții să se atingă de Morcoveață.

O vecină l-a amenințat odată și doamna Lepic a venit într-un suflet, supărată, și și-a scăpat băiatul, care se luminează la față de recunoștință.

— Și-acum să ne răfuim noi amîndoi! îi spune ea.

XIV

— Să te-alinți! Ce va să zică asta? îl întreabă Morcoveață pe răzgîiatul Pierre.

Și, cît de cît lămurit, exclamă:

— Eu unul mi-aș dori să ciugulesc o dată cu degetele cartofii prăjiți din farfurie și să sug o jumătate de piersică, jumătatea cu sîmburele.

Și cugetă:

— Dacă maică-mea ar putea să mă hăpăie cu mîngîierile, ar începe cu nasul.

XV

Uneori, obosiți de joacă, Ernestina și Felix îi împrumută cu dragă inimă jucăriile lor. Luînd astfel cîte o fărîmă din fericirea fiecăruia, Morcoveață își făurește, în taină, o fericire umilă.

Niciodată însă nu se arată prea încîntat, de frică să nu i se ceară jucăriile înapoi.

XVI

Morcoveață:

Și nu găsești că am urechile prea lungi?

Matilda:

Mie mi se par caraghioase. Împrumută-mi-le niței. Tare mi-ar mai plăcea să le umplu cu nisip și să fac plăcinte.

Morcoveață:

Și dacă, înainte de asta, mămica mi le-ar încinge, atunci s-ar și coace plăcintele.

XVII

— Isprăvește! Dacă te mai aud o dată... Care va să zică îl iubești pe taică-tău mai mult decît pe mine? spune din cînd în cînd doamna Lepic.

„Stau și tac chitic, și zău dacă-l iubesc pe unul mai mult decît pe celălalt", răspunde Morcoveață cu vocea-i lăuntrică.

XVIII

Doamna Lepic:

Ce faci acolo, Morcoveață?

Morcoveață:

Nimic, mămico.

Doamna Lepic:

Asta înseamnă că iar faci vreo boacănă. Va să zică pe toate le faci într-adins, așa-i?

Morcoveață:

Atît ar mai lipsi.

XIX

Crezînd că maică-sa îi zîmbește, Morcoveață, măgulit, zîmbește și el.

Dar doamna Lepic, care nu zîmbea decît pentru sine, fără motiv, își ia deodată

mutra ei fioroasă și întunecată, cu ochi ca de agrișă.

Iar Morcoveață, descumpănit, ar vrea să intre într-o gaură de șoarece.

XX

— Morcoveață, te rog să rîzi cuviincios, fără zgomot, auzi? spune doamna Lepic.

— Cînd plîngi, trebuie să știi de ce plîngi, spune ea.

Și mai spune:

— Unde vreți să m-aduceți? Ăsta nici nu mai plînge cînd îl plesnești.

XXI

Și mai spune:

— Dacă e vreo pată pe sus, ori vreo baligă pe drum, astea-s pentru el.

— Cînd îi intră ceva în cap, nici dracu' nu-i mai scoate.

— E așa de plin de sine, încît s-ar sinucide numai ca s-o facă pe grozavul.

XXII

Doamna Lepic spune despre Morcoveață:

— Seamănă cu mine: nu-i rău, mai mult prost decît rău, și-i prea tont ca să fie bun de ceva.

Altă dată susține că, dacă n-o să-l mănînce puricii, atunci are să ajungă un flăcău fără pereche.

XXIII

„Dacă voi primi și eu vreodată de Anul nou, ca Felix, un cal de lemn, visează Morcoveață, încalec și-o iau din loc."

XXIV

Morcoveață fluieră prin curte ca să-și dovedească sieși că nu-i pasă de nimic. Dar privirea doamnei Lepic, care-l urmărea, îl amuțește pe loc. Și asta îl doare, ca și cum maică-sa i-ar fi sfărîmat între dinți un fluier mititel, de un bănuț.

Însă ce-i al ei e-al ei: ori de cîte ori îl apucă sughițatul, ajunge să răsară doamna Lepic, că-i trece numaidecît.

XXV

Morcoveață slujește drept trăsătură de unire între taică-său și maică-sa. Domnul Lepic spune:

— Morcoveață, îmi lipsește un nasture la cămașa asta!

Și el duce cămașa doamnei Lepic, care spune:

— Crezi că era nevoie să-mi poruncești tu, neghiobule? Dar ia coșulețul de lucru și coase nasturele.

XXVI

— Dacă n-ar fi fost taică-tău, strigă doamna Lepic, de mult mi-ai fi făcut de petrecanie, m-ai fi înjunghiat, m-ai fi lăsat pe drumuri.

XXVII

— Suflă nasul! îl cicălește doamna Lepic în fiece clipă.

Morcoveață își suflă nasul, neobosit, pe lîngă tivul batistei. Dacă cumva greșește, potrivește iar batista.

Firește, atunci cînd e răcit, doamna Lepic îl unge cu seu și-l mînjește atîta, că stîrnește gelozia Ernestinei și a lui Felix. Dar adaugă, anume pentru Morcoveață:

— Nu strică, dimpotrivă: limpezește creierii.

XXVIII

De dimineață, domnul Lepic îl zădărăște întruna și Morcoveață scapă această grozăvie:

— Dă-mi odată pace, imbecilule!

Pe loc, aerul parcă îngheață în jurul lui și două izvoare de foc îi frig ochii.

Se bîlbîie, gata să intre în pămînt, la un semn.

Domnul Lepic îl privește lung, lung, dar nu face semnul acela.

XXIX

Ernestina e pe cale să se mărite. Doamna Lepic îi îngăduie să se plimbe cu logodnicul, sub supravegherea lui Morcoveață.

— Du-te înainte, spune Ernestina, și zburdă!

Morcoveață trece în față și se căznește să zburde.

Aleargă ca un ogar, iar cînd uită și încetinește pasul, îi aude, fără voie, sărutîndu-se pe furiș.

Tușește.

Toată povestea asta îl scoate din sărite și, la o vreme, își scoate deodată șapca, așa cum face cînd trece prin fața crucifixului din sat, o bușește de pămînt, o calcă în picioare și strigă:

— Pe mine n-o să mă iubească nimeni niciodată!

În clipa aceea, doamna Lepic, care aude totul, apare din spatele casei, cu un surîs înfricoșător pe buze.

Și Morcoveață, cu inima cît un purice, adaugă:

— Afară de mămica.